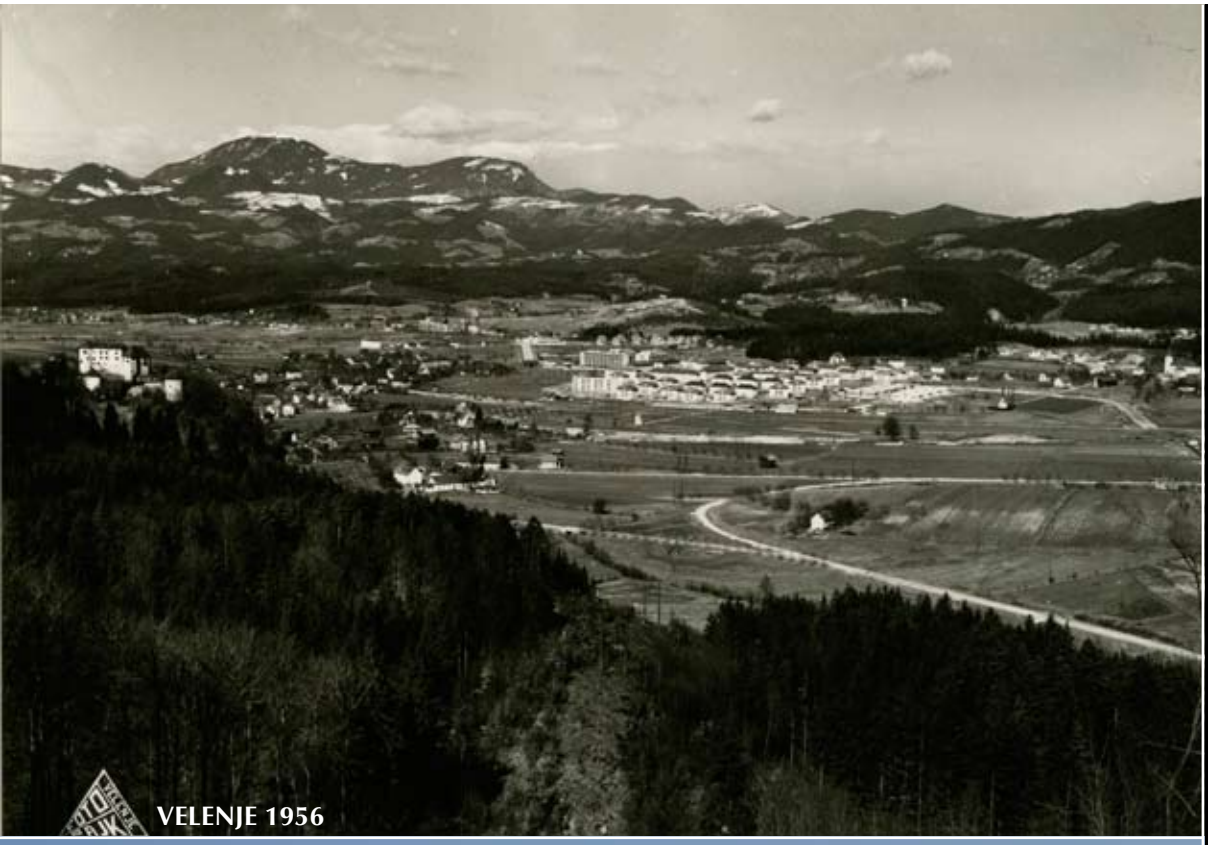

VELENJE 1956

foto Hans VELENJE 2009

PREMOGOVNIK
VELENJE

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE IN POVEZANIH DRUŽB

September 2009

JUBILEJNA

številka

Izhaja od leta 1953

Uvodnik
stran 3

Sprehod skozi zgodovino 1959 do 2009
stran 4 do 39

Premogovnik Velenje še nadaljnjih 50 let

Iz RLV

Zelena luč za izgradnjo nove klasirnice in drobilnice premoga v Pesju

V začetku novembra so stekla dela na gradbišču v Pesju, kjer bosta, če bo vse šlo po načrtu in sreči, čez dvaindvajset mesecev že stali nova klasirnica in drobilnica premoga, z zmogljivostjo tisoč ton premoga na uro. Tako nam je povedal Franc Avberšek, vodja razvojno-tehničnega sektorja skupnih služb in član poslovodnega odbora RLV, na novinarski konferenci v petek, 9. novembra.

Ta konferenca je bila sklicana z namenom, da javnost zve za začetek izgradnje teh dveh objektov, zadnjih v izgradnji nad mestnih objektov v Novih Prelogah za sedanje objekte RLV v Prelogah, ki vežejo okrog 70 milijonov ton kvalitetnega ligni in s tem onemogočajo RLV nepretrgano izpolnjevanje proizvodne obveze: odkop 4,7 milijona ton lignita na leto vse do leta 2 020.

Začetek izgradnje nadomestnih objektov RLV v Novih Prelogah sega v leto 1979, konec izgradnje je sedaj predviden za leto 1987, predračunska vrednost vseh teh objektov pa znaša 11 milijard 82 milijonov dinarjev (novih, seveda).

Vseh nadomestnih objektov bo šestinštirideset, od teh devet jamskih, in sicer 427 metrov globok in 7,8 metra širok servisni jašek Nove Preloge s prekopnimi zvezami, 237 metrov globok in 5,2 metra širok zračilni jašek Šoštanj z nadkopi, nadkopne zveze v smeri proti Pesju, remiza za lokomotive, lokomotivne proge in drugi, bolj stranski jamski objekti. Zunanjih nadomestnih objektov bo potemtakem sedemintrideset, največji med njimi pa bo prav klasirnica z drobilnico v Pesju.

- - -

Strojno procesni projekt klasirnice in drobilnice v Pesju je izdelal rudarski inštitut v Ljubljani, sicer pa so projekti zanj delo zagrebškega INA-projekta. V projektiranje so se uspešno vključili tudi strokovnjaki iz RLV in ESO.

Gradbena dela bosta izvedla Gradis in Vegrad. Da bo objekt postavljen, bodo morali izkopati okrog 15 tisoč kubičnih metrov zemlje, vgraditi okrog 25 tisoč kubičnih metrov betona, položiti 1 800 ton betonskega železa...

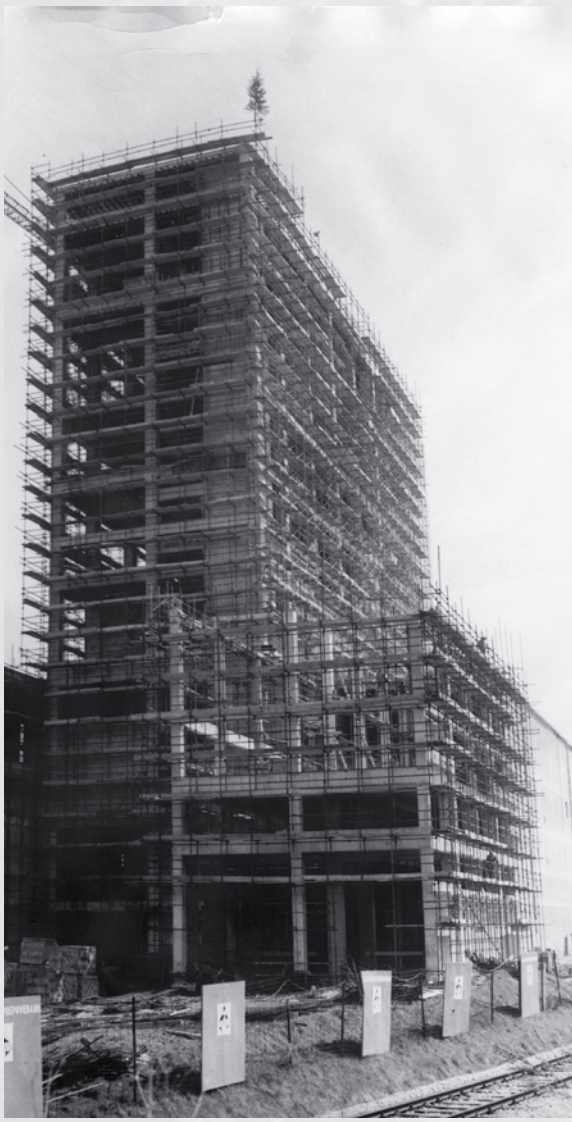

Gradnja nadomestne klasirnice na področju Pesja je bila zahtevna naloga. Zgrajena je bila za klasiranje okoli 5 milijonov ton premoga. Bila je zadnji nadomestni objekt v sklopu premeščanja jamskega središča z območja Prelog v Nove Preloge. To preseljevanje je s presledki trajalo kar 17 let (1971–1989).

INFORMATOR, ŠT. 1, 15. 1. 1985

V RLV so tudi v letu 1984 krepko presegli načrtovani letni odkop premoga

Naši rudarji so - tako kot že prejšnja leta - tudi v letu 1984 krepko presegli svoj letni proizvodni načrt, v katerem so si naložili najprej letni odkop 4,7 milijona ton, po rebalansu pa 4,9 milijona ton premoga. Kajti zadnjo lansko soboto dopoldne, 29. decembra, je zavijanje sirene v RLV naznanilo, da so še v enem letu pridobili kar 5 milijonov ton premoga. Ker pa sta ta dan delali še popoldanska in nočna izmena rudarjev, so k tolikšnemu doseženemu odkopu dodali še 4 tisoč ton premoga.

Za tako veliko delovno zmago so morali delati tudi marsikatero soboto, ki bi jo drugače lahko izrabili za počitek. In sploh so morali premagati nič koliko naporov, da so odkopali tolikšno količino "črnega zlata".

Nekaj besed o delu naših rudarjev v preteklem letu nam je povedal tudi dipl. ing. August Terglav, vodja proizvodnje v RLV.

Kaj lahko rečete o letu 1984 v našem rudniku? Je bilo to za RLV težko leto?

"V obdobju do 15. septembra smo na dan odkopali povprečno 19 000 ton premoga. To je največja dosežena povprečna dnevna proizvodnja v zgodovini našega rudnika v takšnem obdobju. Dosegli pa smo jo lahko zaradi ugodnih montan-geoloških razmer v rudniku in 80-odstotne mehaniziranosti odkopne fronte. A žal so se sredi septembra razmere preobrnile na slabše, in dnevni odkop premoga se nam je zmanjšal; predvsem zaradi premontaž jamskih podporij, zamud pri dobavi podporij za odkopno mehanizacijo KTU in odkopavanje premoga na koti 150 jame Škale ter poslabšanja odkopnih razmer v severovzhodnem delu jame Preloge in stebru 13. Toda kljub vsem težavam smo v letu 1984 cilj, ki smo si ga postavili, dosegli in presegli: odkopali smo 5 milijonov 4 tisoč ton lignita.

Poudariti pa moram tudi, da smo ta rekordni letni odkop premoga dosegli v 278 delovnih dneh ali v 10 2/3 delovnega dne manj kot v letu 1983."

Brez harmonike pa v našem

rudniku tudi pri likofu 1984 ni šlo!

Največja letna količina premoga je bila odkopana leta 1985 – 5 milijonov 106.400 ton.
V 80. letih je bil največji mesečni odkop dosežen marca 1984 – 509.000 ton – in največji dnevni 13. novembra 1989 – 25.000 ton.

Leta 1984 je bilo tudi največ zaposlenih v Rudniku lignita Velenje – 5.458.

Ustanovili smo Šaleško ekološko društvo

ŠED in REK

Delovno predsedstvo ustanovnega zbora ŠED

Ljudje, ki smo se kakšen teden dni pred nedeljo, 5. junijem, dnem ustanovnega zbora ŠED - Šaleškega ekološkega društva, ubadali z zadnjimi pripravami za izvedbo tega zbora, smo se to deževno nedeljo nekoliko oddahnili.

Čeprav vreme ni dopuščalo kaj prida razgleda s Prednekove domačije v Zavodnjah na okoliške gozdove - sicer dober razgled od tod na hoste daleč naokoli pa je bil osnovni razlog, da smo ustanovni zbor ŠED organizirali ravno tu - se je tega zbora vendarle udeležilo presenetljivo veliko ljudi; kar za poln "marof" na Prednekovi kmetiji, pod streho katerega je zaradi slabega vremena zbor moral potekati.

Eden od članov iniciativnega odbora za ustanovitev ŠED je med ustanovnim zborom hudomušno pripomnil, da je vreme kar pravšnje, saj so tako prišli le tisti, ki mislijo ŠED res pomagati in delati v njem. Takšnih se je v ŠED vpisalo prek 160 in s tem se je gotovo končalo začetno obdobje, čas spontanega ekološkega gibanja v Šaleški dolini.

Tik pred ustanovnim zborom je predsednica Zveze društev za varstvo okolja Slovenije Jelka Kraigher izrazila dvom o upravičenosti naziva Šaleško ekološko društvo. Predlagala je, da bi se tudi naše društvo imenovalo društvo za varstvo okolja in ne ekološko društvo, češ da je ekologija pač ena od ved, znanstvenih panog, in da zato takšno društvo lahko združuje samo strokovnjake s področja ekologije. Iniciativni odbor je to mnenje upošteval, predlog za naziv našega društva Šaleško društvo za varstvo okolja pa po krajši razpravi zavrnil.

Sintagma, besedna zveza, "varstvo okolja" je namreč precej omejevalna za aktivnosti, s katerimi se bo pečal ŠED. Gre pač za to, da bi okolje morali varovati vsi, ki ga "rabijo"; od pionirčkov do velikih sistemov, kot sta na primer naš kombinat in Gorenje. Nikakor ne more biti društvo tisto, ki bo okolje varovalo namesto tistih, ki ga onesnažujejo. Normalno razgledanim ljudem mora biti jasno, da ŠED ne more (in tudi nima namena) varovati okolja.

Skovanka "varstvo okolja" bi v nazivu društva, kakršno je naše, bila problematična tudi zato, ker bi v podzavesti ljudi utegnila utrditi mnenje, da članom ŠED gre za neko namišljeno okolje, ki se nas vseh ne tiče. Vendar noben človek ne živi v svojem "okolju", ampak tukaj in zdaj in mora varovati ta svoj življenski prostor, ne svojega okolja.

Zborovalci ekologisti v novem Prednekovem gospodarskem poslopju 5. junija

In še nekaj je gotovo pomembno: varovati ga moramo zase in zaradi sebe, ne - kot pogosto radi rečemo - za svoje otroke. Takšno "krutost" gledanja na stvarnost upravičuje že tale misel:

Če bi naši predniki malo bolj skrbeli za svoj (zdaj naš) življenjski prostor, potem bi nam (njihovim otrokom) gotovo ne bilo treba ustanavljati ŠED - z željo, da bi rešili, kar se še rešiti da.

(Skeptiki, dvomljivci, so prepričani, da tega, kar se še da rešiti, ni več veliko, in napovedujejo že čez dvajset let gola pobočja Zavodenj, Šentvida, Loma, Smrekovca... Upajmo, da se motijo!)

Naziv društvo za varstvo okolja bi po besedah nekaterih preveč spominjal tudi na razna društva za varstvo ptic, turistična društva, hortikulturna društva in tako naprej.

S tem mnenjem nihče ne mara spodbijati pomembnosti teh društev; gre le za prizadevanje, da bi poudarili širino problematike, s katero bi se radi ukvarjali v ŠED.

Beseda ekologija je strokovni izraz za vedo o odnosu organizma do okolja. Kljub temu, da ne moremo govoriti o članstvu ŠED kot društvu ekoloških znanstvenikov, pa razlaga termina ekološka veda ponuja ves spekter aktivnosti, s katerimi se ŠED želi ukvarjati.

Gre za naš odnos do okolja in ne za njegovo varovanje.

Naš odnos do okolja bi seveda moral biti "pozitiven".

Kot okolje pa si ne smemo predstavljati samo smrek v Zavodnjah, ampak na primer tudi velenjski grad. Tako je treba razumeti tudi vključevanje "ekologov" med tiste, ki se dobronamerno borijo proti velenjskemu smučarskemu skakalnemu klubu za neokrnjeno pokrajinsko podobo gradu... Oziroma proti tistim, ki prav tako dobronamerno želijo povišati hrib v bližini gradu!

Vendar te zadnje besede jemljite bolj za priliko, s katero želim ponazoriti odnos velenjskih ekologov do "varstva okolja" in "ekologije".

Gre torej za naš odnos do našega življenjskega okolja, ki nujno terja spremembo miselnosti in odrekanja ljudi; na to me je na ustanovnem zboru ŠED še posebej opozoril prijatelj Josip.

Odrekanja - ta beseda, v tem tekstu samo navržena, utegne marsikomu zbuditi strah in jo bo zato kdaj kasneje bržkone treba temeljiteje obrazložiti; tokrat naj o njej povem le še tole!

Odrekanj ob spremenjeni miselnosti o okolju ne bomo čutili, če pa jih že bomo, potem nikakor ne kot boleča, saj bodo to odrekanja iz resničnega razumevanja odnosa vsega živega do življenjskega prostora.

Za normalizacijo tega odnosa lahko največ prispeva tako imenovana mehka varianta razvoja energetike v Sloveniji. Ravno v tej smeri pa je odločilna tudi "miselnost" našega kombinata.

Mladi opominjevalci na ustanovnem zboru ŠED

Intenzivno odkopavanje premoga in pridobivanje električne energije sta puščala v Šaleški dolini vedno več posledic – na ugreznjenih površinah, v mrtvih jezerih in rekah, poškodovanih gozdovih v okolici. Leta 1987 se je po velikem ekološkem shodu prebivalcev in ekološki konferenci začela načrtna sanacija okolja, poškodovanega zaradi dejavnosti energetike in premogovništva.

RUDAR, ŠT. 5, 28. 11. 1990, RUDAR, ŠT. 9, 19. 9. 1991

fotoreportaža

HTZ SE PODAJA NA TRŽIŠČE

V obratu RLV Higiena, tehnika in zaščita so razširili proizvodni program, s svojimi novimi izdelki pa se bodo v kratkem pojavili na tržišču.

Poleg osebnih zaščitnih sredstev iz usnja, tekstila in podobnih materialov izdelujejo še druge izdelke, kot so razne torbe, tudi torbe za športno opremo, gozdarski in planinski čevlji, podloženi škornji, lotili pa so se tudi obnavljanja sedežnega pohištva, izdelovanja zaves, polaganja zidnih in talnih oblog iz PVC materiala in tekstila ter opravljanja še nekaterih drugih storitev.

"Naša filozofija je preprosta," pravi vodja HTZ Franc Druks, "na tržišču iščemo niše, v katerih ponudba še ni toliksna, da prodaja naših izdelkov ne bi mogla biti uspešna. V obratu družbene prehrane ob Kidričevi cesti v Velenju bomo odprli tudi svoj lokal. Vanj bomo kupce privabljali s pestro ponudbo naših izdelkov ter hitrim, kvalitetnim opravljanjem popravil raznih poškodovanih usnjenih izdelkov.

Precej truda in znanja smo vložili tudi v naš povsem nov izdelek – obleko, odporno proti ognju in toplotnim udarom, ki jo že preizkušata Rudarski inštitut v Ljubljani in Zavod za raziskavo materiala in konstrukcije v Ljubljani. Te obleke bomo ponudili gasilcem in podjetjem, v katerih delavci delajo pri pečeh in drugih napravah, pri katerih so izpostavljeni visokim temperaturam.

V sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije poskušamo razviti tudi gasilske škornje, saj doslej za gasilce na tržišču še ni bilo primerne obutve. Ves naš razvoj je usmerjen k odpiranju novih delovnih mest za invalide RLV. Načrtov za razširitev obraza HTZ nismo opustili, zaradi neugodnih razmer v energetiki in naši družbi sploh pa jih bomo uresničevali postopoma, premišljeno. Vemo, da so minili časi hitre izgradnje novih proizvodnih prostorov in da so možnosti za nakup nove proizvodne opreme majhne. Postopoma širimo naše proizvodne prostore, preudarno načrtujemo nakup nove proizvodne opreme, raziskujemo tržišče in se mu prilagajamo."

Dragica Marinšek

HTZ HIGIENA, TEHNIKA ZAŠČITA
titovo velenje

Podatki o novih podjetjih pri RLV

1. PLP – Podjetje za proizvodnjo lesnih polproizvodov, d.o.o., Partizanska 78, Velenje

Dejavnost podjetja je: proizvodnja žaganega lesa, impregniranje lesa, proizvodnja lesene embalaže, lesenih stavbnih elementov in drugih končnih lesenih izdelkov ter lesne galanterije, predelava in prodaja lesnih odpadkov, kot so briketi, sekanci in drugo, trgovina na debelo in drobno z neživilskimi proizvodi vseh trgovskih strok.
Podjetje vodi vršilec dolžnosti direktorja Pavle Budna.
Organ upravljanja v podjetju je 3-članska skupščina; 2 člana te skupščine imenuje ustanovitelj, 1 član pa je predstavnik delavcev podjetja.

2. MIZARSTVO Velenje, d.o.o., Koroška 54, Velenje

Dejavnost podjetja je: proizvodnja in montaža lesenega pohištva, lesene embalaže, lesenih stavbnih elementov galanterije iz lesa, tesarsko-kolarskih in drugih lesenih izdelkov, trgovina na debelo in drobno z neživilskimi proizvodi vseh trgovskih strok.
Podjetje opravlja tudi posle v zunanjetrgovinskem prometu.
Podjetje vodi vršilec dolžnosti direktorja Ciril Grebenšek.
Skupščino podjetja kot organ upravljanja sestavljajo 3 člani.

3. KAMNOLOM Paka – Podjetje za pridobivanje in predelavo peska, d.o.o., Paka b.š., Velenje

Dejavnost podjetja je: pridobivanje gramoza in peska, storitve globinskega vrtanja in odstrelitve, prevoz blaga v cestnem prometu, izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe in programov za izpopolnjevanje srednje strokovne izobrazbe v rudarski usmeritvi.
Podjetje vodi vršilec dolžnosti direktorja Dušan Perhač.
Organ upravljanja podjetja je 3-članska skupščina.

4. HABIT Velenje – Podjetje za upravljanje stanovanj, d.o.o., Velenje, Prešernova 22 c

Dejavnost podjetja je: izgradnja, rekonstrukcija, adaptacija in popravila gospodarskih, stanovanjskih in drugih stavb, napeljava, popravila in vzdrževanje gradbenih instalacij, finalna in obrtna dela v gradbeništvu, urejanje in vzdrževanje zelenic v stanovanjskih skupnostih, promet z nepremičninami.
Podjetje vodi vršilec dolžnosti direktorja Venčeslav Tajnik.
Skupščina podjetja je 5-članska. V njej so 3 predstavniki ustanovitelja, 2 pa sta predstavnika delavcev podjetja.

5. GTE – Podjetje za izrabo termalne vode, d.o.o., Velenje, Partizanska 78

Ustanovitelja podjetja sta RLV z ustanovitvenim deležem 60 % in Gorenje Terme Topolšica z ustanovitvenim deležem 40 %.
Dejavnost podjetja je: raziskovalno-razvojne storitve na področju izrabe termalnih virov.
Vršilec dolžnosti direktorja je Milan Medved.
V 6-članski skupščini podjetja imata njegova ustanovitelja vsak po 3 predstavnike.

6. INFORMATIKA, d.o.o., Velenje, Prešernova 22

Dejavnost podjetja je: načrtovanje, izdelovanje, uvajanje in vzdrževanje aplikacijske in sistemske programske opreme, načrtovanje, uvajanje in vzdrževanje računalniške opreme, izvajanje računalniških obdelav podatkov, nakup in prodaja programske in računalniške opreme.
Podjetje opravlja tudi posle zunanjetrgovinskega prometa.
Vršilec dolžnosti direktorja podjetja je Zdravko Tanšek.
Poleg RLV so soustanovitelji podjetja še: TEŠ, ESO, SIPAK, APS in GOST.

V prihodnjih številkah Rudarja bomo predstavili še poslovanje teh podjetij v času od ustanovitve.

Uredništvo

V velenjskem premogovniku se je ob osnovni dejavnosti pridobivanja premoga razvijalo tudi veliko drugih dejavnosti. Obdobje po osamosvojitvi Slovenije je prineslo tudi ideje o razvoju podjetništva. Že leta 1991 je bilo ustanovljenih 6 novih podjetij. Leta 2005 je v Poslovnem sistemu Premogovnik Velenje delovalo 11 povezanih družb.

INVESTICIJA

ZAPRTI KROGOTOK TRANSPORTNE VODE

Konec junija naj bi začel poskusno obratovati zaprti krogotok transportne vode, ki ga nasproti Klasirnice gradi TE Šoštanj. Ta investicija spada v velik projekt odpepeljevanja, njegov vodja pa je Marjan Jedovnicky iz TE Šoštanj. Za naše glasilo je projekt zaprtega krogotoka transportne vode takole predstavil!

Realizacija projekta zaprtega krogotoka transportne vode bo preprečila odtekanje izcedne vode iz tehnoloških procesov v TE Šoštanj v Velenjsko jezero in naprej v reko Pako. Onesnažena voda se je dosedaj prek črpalk pepelne brozge zbirala v usedalnikih in nato delno zbistrena odtekala v Velenjsko jezero. Pri polnem obratovanju Termoelektrarne je steklo v jezero 33 m^3 umazane vode na dan, v enem letu pa tudi do 10 milijonov m^3 s hidriranim apnom, kalcijevim sulfatom in drugimi snovmi onesnažene vode.

Kvaliteta te vode ni v skladu s strokovnim navodilom o tem, katere snovi štejejo za nevarne in škodljive ter o temperaturi vode (Url/SI 18/85). Avgusta 1987 pa je poleg tega republiški sanitarni inšpektorat izdal odločbo, s katero je v točki 7 zavezal TEŠ, da mora znižati alkalnost tehnološke odpadne vode, ki se zliva v Velenjsko jezero, na zakonsko vrednost pH 6-9.

Na podlagi vsega tega smo se odločili za izdelavo projekta zaprtega krogotoka transportne vode. Ta voda ne bo šla več iz sedanjih usedalnikov v jezero, temveč jo bomo odvedli v bazen (usedalnik), kjer se bo zbistrila in se nato fizikalno očiščena zlila v zbiralnik s prostornino 15.000 m^3. Zgrajena bosta dva bazena usedalnika, uporabljali pa ju bomo izmenično, kajti po določenem času bo enega treba očistiti usedlin. Bazena imata prostornino vsak po 7.500 m^3, zgrajena pa sta na terenu, ki je pod vplivom rudarjenja in ju bo zato vmes treba sanirati.

Iz zbiralnika vode, ki bo hkrati tudi 12-urna tehnološka rezerva vode za odpepeljevanje, bomo vodo s pomočjo dveh črpalk po dveh cevovodih premera Ø 350 mm prečrpali v TE Šoštanj, kjer jo bomo ponovno uporabili za transport pepela. S tem bo voda ves čas resnično potovala po zaprtem krogotoku.

V Velenjskem jezeru se bo zaradi tega gotovo pojavil problem pretočnosti. Jezero je umetno, s pritoki pa dobi komaj polovico svojega volumna na leto, moralo pa bi ga vsaj za dva. Tako bi lahko jezero v nekaj letih umrlo, saj je sedaj glede na vreme in obratovanje TEŠ v njem pH od 10,5-12. V občini Velenje pa smo sprejeli program sanacije voda in v njem so s projektom "rudarske ugreznine in ojezeritve v Šaleški dolini ter varstvo okolja", ki so ga pripravili v ERICu, določene tudi osnove za okoljevarstveni režim jezer in pojezerja.

Izdelava projekta zaprtega krogotoka transportne vode je bila zelo zapletena. Osnova zanjo je bilo sprejetje odloka o "ureditvenem načrtu odlagališča pepela, žlindre in produktov odžveplevanja v TEŠ" v občinski skupščini leta 1993. S tem odlokom je bil postavljen temelj za pridobivanje lokacijskih dovoljenj in gradbenih dovoljenj za podprojekte v okviru rekonstrukcije odžveplevanja. S tem je bila formalno omogočena med drugimi projekti tudi izgranja zaprtega krogotoka transportne vode.

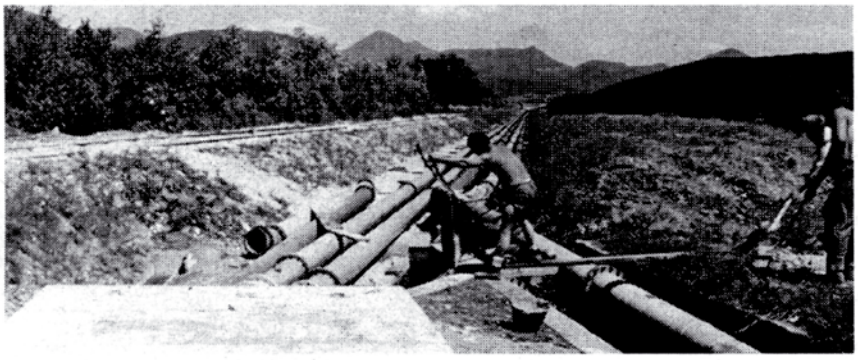

Cevovodi tečejo od TE Šoštanj mimo deponije premoga do zbiralnikov pri klasirnici.

Investitor Termoelektrarna Šoštanj je že pred sprejetjem pristopil k izdelavi investicijske in tehnične dokumentacije za ta projekt, tako da so bili do začetka septembra 1993 dokončani projekti za gradbeno dovoljenje in izvedbo ter tudi sprejet investicijski program, s čemer so bili zagotovljeni vsi pogoji za začetek izgradnje.

Na razpis za gradbena dela in opremo se je prijavilo več izvajalcev in dobaviteljev in jih je bilo zaradi konkurenčnosti in obsega del tudi več izbranih. Za izgradnjo bazenov, usedalnikov in zbiralnika je bil izbran PUV Celje, za izgradnjo trafo postaje in črpališča Gradis Celje, za izgradnjo trase transportnih cevovodov pa Hidrogea iz Maribora.

Objekt bazenov se nahaja delno na vplivnem področju premogovnika, kar ni najbolj ugodno, toda drugega prostora praktično ni. Glavna težava pri pripravi terena za gradnjo bazenov je bila v njegovi geološki sestavi. Objekt je namreč postavljen na bivše sotočje Lepene in Pake, ki je bilo po regulaciji Pake zasuto z različnimi materiali. Te smo odstranili in nasuli nove, s katerimi smo dosegli ustrezno nosilnost. V ta namen je okoli 40 cm zgornje plasti nasute z gramozom.

Odločili smo se, da bazenov ne izkopljemo, temveč jih zgradimo z nasipi iz gline. Ker v bližini ustrezne gline ni bilo, smo jo pomešali s peskom in meljem, ustrezno tesnost pa dosegli s folijo. Pri vgrajevanju te gline je bila po projektu predvidena vlažnost 17,5%, lansko jesen, ki je bila zelo vlažna, pa je bila vlaga od 21 do 25-odstotna, kar je onemogočalo izgradnjo nasipov. Tudi v zimskih mesecih je bila vlažnost gline še prevelika in v februarju letos je tehnična ekipa, ki vodi izgradnjo objekta, našla rešitev za znižanje vlage z uporabo suhega EF pepela iz TEŠ. Predlog so preverili strokovnjaki mariborske fakultete za gradbeništvo in ga ocenili za sprejemljivega.

Za izgradnjo bazenov je bilo treba vzporedno zgraditi servisno cesto z obračališčem, zajetje transportne vode na odlagališču, dovodni nasip in pripraviti teren za izgradnjo bazenov in črpališča. Na krajše ali daljše razdalje je bilo treba transportirati 40.000 m^3 materiala. V bazenih bo vgrajeno okoli 50.000 m^3 "gline", ki smo jo prepeljali iz Ležnja. Črpališče, trafo postaja in transportni cevovodi so bili v večjem delu zgrajeni do konca leta 1993. Ob normalnem poteku del in ugodnih vremenskih pogojih bodo dela na objektih in napravah končana do konca junija in bo objekt začel poskusno obratovati.

Projekt je bil zelo zahteven. Za traso cevovoda je bilo treba pridobiti utrezna soglasja in dovoljenja, kajti ti prečkajo vse komunalne vode, telefon, ceste, regionalno cesto, železnico. Zato se ob koncu del zahvaljujejo za vso pomoč in razumevanje vodstvoma in tehničnim službam RLV in TE Šoštanj.

Diana Janežič

Odkopavanje premoga je ustvarilo velenjska jezera, odlaganje izcednih vod iz premogovnika in pepelne brozge iz termoelektrarne pa jih je zastrupljalo. Zaprti krogotok transportne vode je to odlaganje preprečil in omogočil očiščenje Velenjskega jezera.

RAZVOJNI PROJEKT

TURISTIČNO REKREACIJSKI CENTER JEZERO

Mnogi Velenjčani se še spominjajo nekdanje restavracije Jezero ob Škalskem jezeru, njenega velikega vrta in plesišča, igrišča za minigolf, bungalovov v gozdičku, urejenega kopališča in obale, ki je poleti privabila stotine kopalcev in sprehajalcev. Sedanja restavracija Jezero njenega slovesa in priljubljenosti (še) ni dosegla, morda pa jo bo Turistično rekreacijski center Jezero (TRC), ko bo dobil zaokroženo podobo z vsemi objekti in rekreacijskimi površinami.

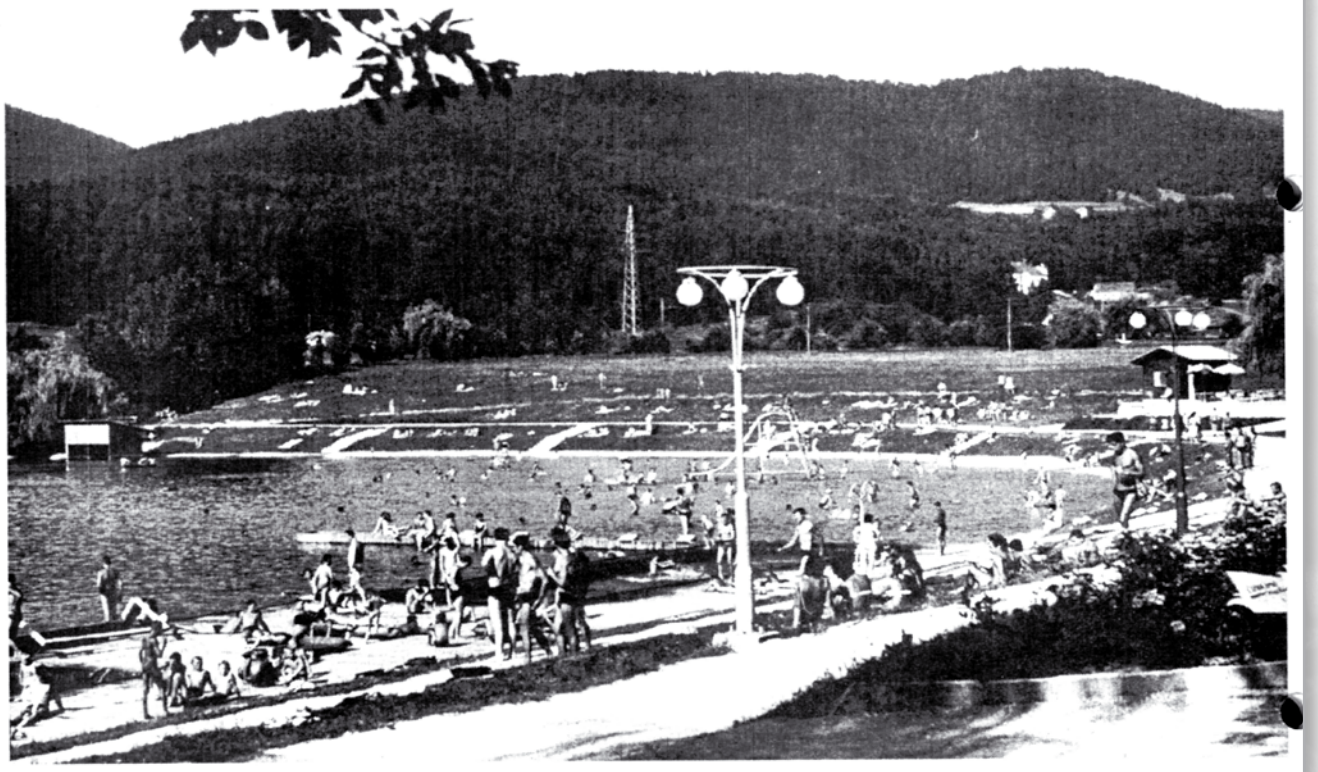

Velenjsko (sedaj Škalsko) jezero v šestdesetih letih (Foto Pajk Velenje)

TRC Jezero nastaja na rekultiviranih površinah postopoma že nekaj let. Od konca lanskega leta se o njem več govori, v začetku tega leta pa so bile v zvezi z njim sprejete tudi nekatere pomembne odločitve. Zaradi vsega tega smo se odločili, da za podrobnejšo predstavitev razvojnega projekta TRC Jezero povprašamo vodjo Sektorja za raziskave in razvoj **dr. Milana Medveda**, kjer ta projekt tudi nastaja. Takole je predstavil nekaj osnovnih strateških smernic in vsebino tega projekta.

Center se je dosedaj razvijal v okviru podjetja GOST, od 1. januarja letos pa je to eden izmed razvojnih projektov premogovnika. Vanj so vključeni vsi že obstoječi objekti razen restavracije Jezero, to pa so: Bela dvorana, zunanja teniška igrišča s servisnim objektom, konjeniški center, čolnarna, turistična pisarna, igrišča za rekreacijo, brunarica ob igriščih za rekreacijo in mestni stadion. V turistično rekreacijskem centru Jezero bo skozi vse leto potekala turistična, rekreativna in športna dejavnost, v te namene pa bomo za izvajanje organiziranih programov uporabljali tudi počitniški dom v Fiesi in tudi tako pripomogli k njegovemu rentabilnejšemu poslovanju.

Strategija razvoja TRC Jezero je sestavni del strategije razvoja velenjskega premogovnika in je povezana s strategijo razvoja turizma v občini Velenje, svoje mesto pa bo skušal center najti tudi v okviru turistične ponudbe širšega področja celjske regije oziroma celotne Slovenije. Obravnava in razvoj tega centra v tako širokem obsegu je nujna zaradi stabilnejšega in ciljno usmerjenega razvoja, pa tudi zaradi pridobivanja partnerjev za sovlaganje in trženje. V prvi vrsti pa je TRC Jezero namenjen nam, prebivalcem Šaleške doline, saj nam bo omogočil drugačno kvaliteto življenja, aktivnosti za ohranjanje zdravja in izboljšanje počutja.

Rudnik lignita Velenje bo z uresničevanjem projekta TRC Jezero skrbel za načrtno in koristno izrabo površin, poškodovanih zaradi rudarjenja in organiziranje okolju prijazne dejavnosti, ki bo omogočala nova delovna mesta, tudi z možnostjo prezaposlovanja invalidov iz RLV. V okviru TRC Jezero bodo imeli delavci premogovnika možnosti za strokovno organizirano, aktivno in preventivno športno dejavnost ter s tem krepitev svojega zdravja in ohranjanje

Velenjski premogovnik je v svojo strategijo razvoja vključil tudi sanacijo z rudarjenjem poškodovanih površin in na delu teh površin začel razvijati turistično dejavnost. V sklopu TRC Jezero so bili zgrajeni nova Restavracija Jezero (namesto dolgoletne ob Škalskem jezeru), Bela dvorana s teniškima igriščema in fitnesom, zunanja teniška igrišča, konjeniški center, čolnarna, igrišča za odbojko na mivki, košarko in mali golf ter avtokamp. Obnovljen je bil tudi mestni stadion.

Čistejši zrak nad Šaleško dolino

Uradni začetek obratovanja razžveplevalne naprave

Letošnje leto je v ekološkem smislu prelomno za Šaleško dolino. Izvedeni projekti o očiščenju voda so vrnili v reke in jezera življenje, z izgradnjo razžveplevalne naprave na 4. bloku šoštanjske termoelektrarne pa v dolini že dihamo čistejši zrak. Naprava, ki po meritvah v povprečju zadrži 98 odstotkov žveplovih oksidov in drugih snovi, ki nastanejo pri izgorevanju premoga, je poskusno obratovala od 11. februarja letos, 9. novembra pa so jo slovesno predali v uporabo.

Slovesnosti v TE Šoštanj so se udeležili številni gostje, ki so sodelovali pri izgradnji čistilne naprave, slavnostni govornik pa je bil minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar. V svojem govoru je poudaril, da je bil ta 142 milijonov DEM vreden objekt zgrajen in pripravljen za obratovanje v predvidenem roku in v predvideni predračunski vrednosti. Emisija žveplovih oksidov iz TE Šoštanj je v prejšnjih letih predstavljala slabo polovico celotne emisije v državi. Nova čistilna naprava na bloku 4 je zmanjšala to emisijo za več kot 35 000 ton, s čemer Slovenija začenja izpolnjevati konvencijo o omejevanju onesnaževanja zraka z žveplovimi oksidi prek meja, pogoje konvencije pa bo v celoti izpolnila z izgradnjo čistilne naprave na bloku 5. Tudi ta ni tako daleč, saj je bil že sprejet Zakon o poroštvu Republike Slovenije za najetje posojila, izveden mednarodni razpis za izvajalca del in dobavitelja opreme, v TEŠ pa so že dobili pet ponudb. Investicija naj bi bila sklenjena leta 1999. S tem Slovenija dokazuje, da postaja ekološko ozaveščena država in da kakovost okolja postaja primerljiva državam članicam Evropske unije.

Da je izgradnja čistilne naprave v TEŠ velik dosežek, je poudaril tudi avstrijski deželni minister za okolje dr. Martin Bartenstein. Poudaril je, da je zaradi bližine meje tudi za Avstrijo pomembno čimmanj ekološko obremenjeno okolje v Sloveniji ter da je bilo sodelovanje pri izgradnji čistilne naprave - avstrijski konzorcij Waagner Biro Drauconsulting je dobavil glavno tehnološko opremo in storitve v vrednosti 660 milijonov šilingov - primer zglednega sodelovanja dveh sosednjih držav.

TEŠ je ključni slovenski elektroenergetski objekt, saj proizvede tretjino električne energije v Sloveniji, s svojo močjo je ena podpornih točk slovenskega elektroenergetskega omrežja, njena razpoložljivost, obratovalna pripravljenost in fleksibilnost pa omogočajo uravnoteženje proizvodnje s potrebami. Pomembna je tudi zato, ker proizvaja električno energijo iz domačega energetskega vira, premoga iz velenjskega premogovnika. Oba energetska giganta poleg ekonomskega najbolj sodelujeta prav na ekološkem področju, saj sta skupaj načrtovala sanacijo škode, ki jo povzročata v okolju. Strokovnjaki iz premogovnika so se aktivno vključili v načrtovanje koristne uporabe odpadkov razžveplanja, torej sadre, gipsa, pepela in drugih snovi, ki jih sedaj porabljamo v jami za zapolnjevanje rudniških prostorov. Zato je bil uradni začetek obratovanja čistilne naprave na četrtem bloku in povsem realni načrti za enako investicijo na petem bloku prelomen dogodek tudi za naš premogovnik.

Diana Janežič

"Dolgo let že spremljam vse, kar se v energetiki dogaja v slabem in dobrem smislu. Že pred, posebej pa po ekološki konferenci leta 1978, je bil v energetiki v dolini narejen velik korak naprej. Izgradnja čistilne naprave je zelo pomembna ne le za naš premogovnik, temveč tudi za celo Šaleško dolino, vse njene prebivalce in tudi za Slovenijo. S tem objektom Slovenija pridobiva zanesljiv vir električne energije, kar je za našo državo zelo pomembno.
Vesel sem, da smo se z vodstvom TE Šoštanj dobro ujeli pri saniranju ekoloških ran, ki jih energetsko gospodarstvo povzroča. Danes dobivamo iz domačih in tujih krogov veliko priznanje za vse, kar smo dosedaj že naredili za sanacijo zraka, zemlje, poškodovanih površin in vode.
Za naše podjetje izgradnja razžveplevalne naprave pomeni stabilnejši odjem našega premoga ter stabilnejše in ekonomičnejše poslovanje," je o pomenu izgradnje čistilne naprave za velenjski premogovnik povedal v.d. direktorja podjetja dr. Franc Žerdin.

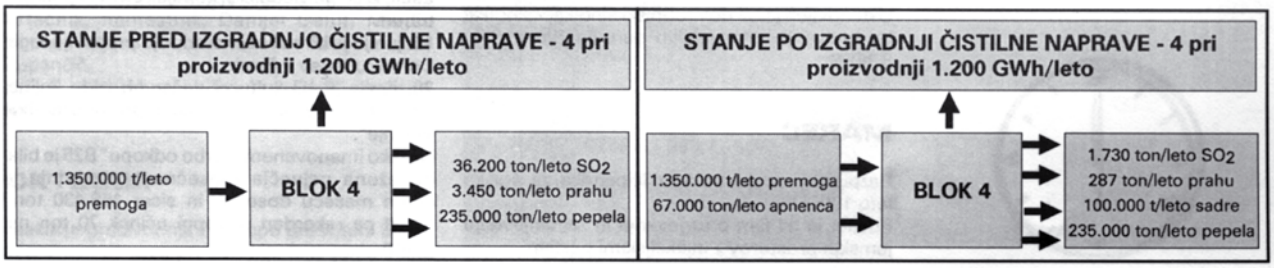

Leto 1995 je bilo v ekološkem smislu za Šaleško dolino prelomno. Izvedeni so bili projekti o čiščenju vod, ki so v jezera in reko Pako vrnili življenje, z izgradnjo čistilne naprave na bloku 4 TE Šoštanj pa smo zadihali tudi čistejši zrak. Za premogovnik je ta dogodek pomenil tudi stabilnejši odjem premoga in s tem gospodarnejše poslovanje. Leta 1997 je bila čistilna naprava zgrajena tudi na bloku 5.

PROIZVODNJA

Proizvodnja

Svetovni rekord

"V petek zjutraj (12. septembra, op.p.) je bil v velenjskem premogovniku dosežen nov največji dnevni odkop premoga v zgodovini premogovnika. Rudarji so v 24 urah, torej v vseh treh izmenah, na petih odkopih odkopali 33.000 ton premoga. Pomemben je podatek, da so takšno proizvodnjo dosegli na vsega 450 metrih odkopne fronte, kar je tudi v svetovnem merilu odličen dosežek. Velenjski rudarji so s tem rekordom za 1000 ton presegli prejšnjega, kar za 50 odstotkov pa so presegli tudi povprečno načrtovano dnevno količino odkopanega premoga za september."

15. septembra je vodstvo podjetja prejelo čestitko ministra za gospodarske dejavnosti Metoda Dragonje. V njej minister čestita vodstvu in vsem delavcem podjetja ob nedavnem proizvodnem rekordu. Minister je zapisal, da je rekordna dnevna proizvodnja 33.000 ton premoga dokaz, da ima vodstvo premogovnika jasno vizijo in cilje, ki jih zna dosegati. Rekord pa je tudi dokaz dobre tehnološke opremljenosti premogovnika ter velikega znanja delavcev.

Minister Dragonja je še zapisal, da takšni proizvodni rezultati tudi potrjujejo pravilnost odločitve energetske politike, da se proizvodnja premoga in energije skoncentrira v velikih sistemih, da se manjši premogovniki postopoma zaprejo, da se cene domačega premoga približajo cenam uvoženega oziroma izenačijo z njimi, da se ohranja pridobivanje najpomembnejšega domačega energetskega vira.

Takšna novica je iz našega podjetja romala v uredništva medijev po Sloveniji in ti so jo povzeli. Drugič letos smo sporočili, da smo v velenjskem premogovniku dosegli rekordno proizvodnjo. Kaj takšna proizvodnja pomeni za podjetje, za ljudi, ki so k njej pripomogli ali jo celo neposredno spremljali, smo najprej povprašali pomočnika tehničnega direktorja za proizvodnjo mag. Marjana Hudeja.

"Takšna proizvodnja pomeni za naše podjetje praznik. Praznik je tudi za vse tiste, ki smo sodelovali pri njej. Z rekordi poudarimo tudi, da je naša osnovna in najvažnejša dejavnost - pridobivanje premoga - na svetovnem nivoju.

V preteklosti smo že dosegali podobne rekorde. Primerjava številk je prav zanimiva! Leta 1983 je bila rekordna proizvodnja 22.300 ton na 1.300 metrih odkopne fronte. Leta 1985 smo dosegli rekordno proizvodnjo 24.800 ton še vedno na več kot 1.000 metrih odkopne fronte. Potem je bilo nekaj let zatišje, saj smo zmanjševali proizvodnjo. Začeli pa smo intenzivneje opremljati odkope in prvi rekordni rezultat smo zabeležili leta 1989 - 25.000 ton na 854 metrih odkopne fronte.

Največja posledica visokozmogljivih odkopov pa se je pokazala v zadnjih treh letih, ko beležimo štiri rekorde: prvega leta 1994, ko smo odkopali v enem dnevu 26.000 ton, drugega v februarju leta 1995, kjer je bilo na 551 metrih odkopne fronte odkopanega 30.000 ton premoga, tretji in četrti rekord pa sta iz letošnjega leta. Na samo štirih oziroma petih odkopih smo v marcu odkopali 32.000 ton premoga in v septembru 33.000 ton.

Sedanji rekord spremljajo še nekateri zanimivi podatki: dolžina odkopne fronte je bila 448,8 metra, obratovalo je pet odkopov, proizvodnja na odkopih je bila 32.500 ton in na pripravskih deloviščih 500 ton, povprečno je bilo na enem odkopu odkopanih 6.500 ton, produktivnost odkopne fronte je bila 72,4 tone iz metra na dan, število odkopnih dnin je bilo 281 (to je zelo malo), odkopni učinek pa je bil tudi rekorden: 115,5 ton na dnino.

Takšna proizvodnja je za podjetje zelo pomembna. Z odkopno opremo in opremo na odvoznih poteh ter organizacijo dela skušamo ugotoviti, koliko in kako smo sposobni dosegati delovne rezultate, kako vsi ti faktorji sodelujejo. Seveda je bolj

Jože Skaza

Edo Šivak

Vinko Kovačec

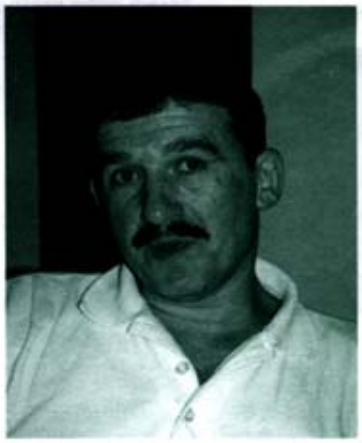

Leta 1995 smo izbrisali ime Rudnik lignita Velenje in podjetju nadeli novo – staro ime: Premogovnik Velenje. Hkrati pa smo višali odkop premoga in dosegali rekordne rezultate. 12. septembra 1997 je pet odkopov na 450 metrih odkopne fronte v 24 urah dalo 33.000 ton premoga.

Zopet smo Premogovnik Velenje

V sklopu aktivnosti, ki smo jih skoraj tri leta vodili pri lastninskem preoblikovanju podjetja, je kar nekako v senci potekala še ena, zelo pomembna aktivnost - podjetju smo vračali ime, ki ga je nekoč že imelo.

Listina o nameri za preimenovanje v Premogovnik Velenje je bila podpisana na svečani seji delavskega sveta 1. julija 1995, s pridržkom, da bo uradno preimenovanje začeto z datumom, ko bo opravljen vpis javnega podjetja Premogovnik Velenje, delniške družbe v sodni register v Celju. Vpis je bil opravljen 20. maja 1998.

Predvidoma 16. julija letos bomo sklicali prvo skupščino delničarjev našega podjetja. Tudi to bo vsekakor zgodovinski datum za podjetje, še posebej zato, ker kot delničarji nastopamo na njej tudi mi, redno zaposleni delavci podjetja, ter upokojenci in nekateri bivši sodelavci našega podjetja.

Mnogi med vami ste me že večkrat povprašali, kakšno usodo napovedujem našim delnicam. Vedno sem bil optimističen v odgovoru na takšna vprašanja in nič se ni menjalo, da optimizma ne bi ohranil tudi v prihodnje. Res pa je, da bodo naše delnice imele zanimivo vrednost le, če bomo ostali dobro podjetje tudi vnaprej, če bomo znali naše namere udejanjiti tudi skozi dolgoročno pogodbo o proizvodnji in prodaji premoga Termoelektrarni Šoštanj, če bomo znali ohraniti svoje pravo mesto v slovenskem elektroenergetskem sistemu tudi po vstopu Slovenije v Evropsko zvezo.

Večina platna in škarij je predvsem v naših rokah, nekaj pa bo k temu moral in hotel prispevati tudi naš večinski lastnik. Možnosti, ki se nam skozi na novo definirani lastninski status podjetja nakazujejo, po mojem prepričanju niso slabe, le plemenititi jih bomo morali znati dovolj dobro.

Velikokrat doslej smo sebi pa tudi širšemu okolju dokazali, da znamo delati in da smo lahko uspešno podjetje. To potrjujemo tudi s pridobitvijo certifikata kakovosti ISO 9001, ki nam bo svečano izročen na "Skoku čez kožo" 3. julija letos. To dokazujejo trendi rasti produktivnosti, nižanja proizvodne cene premoga in visok nivo varstva pri delu, ki jih dosegamo letos. Rezultati zares vlivajo veliko mero optimizma tudi za naprej.

Le zakaj naj ne bi bilo umestno tudi pričakovanje, da bodo naše delnice čez čas prinašale solidno dividendo?

Srečno!

Dr. Franc Žerdin

PREMOGOVNIK VELENJE

Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje je 9. aprila 1998 izdal certifikat za sistem kakovosti v Premogovniku Velenje in s tem potrdil, da ima podjetje vzdrževan sistem kakovosti, ki izpolnjuje zahteve standarda ISO 9001.

Ravnanje z okoljem v Premogovniku Velenje je v skladu z zahtevami standarda ISO 14001.

Želimo živeti v čistem okolju

Od 1. junija letos ima Premogovnik Velenje certifikat ISO 14001. Tako je sklenila komisija za certificiranje sistemov vodenja pri Slovenskem inštitutu za kakovost in meroslovje, ki je v maju presojevala sistem ravnanja z okoljem. Za vodstvo podjetja in za okoli 200 sodelavcev, ki so sodelovali pri pripravi projekta ISO 14001, je bila to vesela novica in potrdilo, da so uspešno opravili zahtevno in obsežno nalogo.

Franci Lenart

Kako pa na pridobitev certifikata gleda pooblaščenec za okolje, ki ima odslej na skrbi izvajanje sistema ravnanja z okoljem, Franci Lenart, univ. dipl. inž. rudarstva?

Rudar: "Kaj za vas osebno pomeni pridobitev okoljskega certifikata: olajšanje ob koncu zahtevnega projekta ali le pomembno prelomnico pri vašem delu?"

Lenart: "Kot vodja projekta uvedbe sistema ravnanja z okoljem ocenjujem, da gre za enega večjih projektov v zadnjih letih ali celo zadnjih desetih letih, ki smo se ga lotili v Premogovniku Velenje. Obdelanih je bilo 11 okoljskih področij in pri tem je sodelovalo veliko sodelavcev. 60 jih je bilo aktivno vključenih ves čas poteka projekta, podporo pa so nudili še drugi sodelavci v različnih službah. To pomeni, da je bila projektna skupina zelo obsežna.

Projekt je bil tudi časovno obsežen. O uvedbi sistema smo začeli razmišljati leta 1996 in se novembra 1998 odločili za uvedbo sistema z izdelavo preliminarne ocenje stanja okolja. V februarju leta 1999 smo izdelali projektno nalogo in takrat smo pri projektu začeli delati 's polno paro'. Vse te dejavnosti so bile zaključene s 1. junijem letos, ko je certifikacijska hiša potrdila, da naš sistem ravnanja z okoljem ustreza zahtevam standarda 14000.

Glede na tolikšen obseg nalog in vloženo delo bi lahko rekel, da je pridobitev certifikata neko olajšanje. Je pa tudi zadovoljstvo, da je projekt končan, je potrdilo samozavesti, da si upamo in se znamo lotiti tako obsežnih projektov. To je tudi spodbuda za naprej."

Rudar: "Kako ste doživeli presojanje in sodelovanje velikega števila sodelavcev, nosilcev posameznih okoljskih segmentov?"

Lenart: "Presoja je zahtevna naloga, tako po obsegu kot po odgovornosti vseh sodelujočih pri projektu in tudi presojevalcev iz certifikacijske hiše. Osebno bi dal prednost predpresoji, ker smo takrat iskali potrditev, da je sistem ravnanja z okoljem, ki smo ga zastavili, ustrezen. To je bilo na predpresoji ugotovljeno in potrjeno. Tako so na presoji ugotavljali le še izvajanje tega sistema v praksi.

Čustven naboj je bil morda večji v času predpresoje. Vsekakor je bila tudi presoja zahtevna. Trajala je dva dni, 16. in 17. maja. Poudariti moram, da so bili presojevalci zelo zahtevni, da pa so na drugi strani bili presojanci, naši sodelavci, odlično pripravljeni, kar je dokaz, da sistem ravnanja z okoljem, kot je postavljen, postaja del nas."

Rudar: "Kar samo se postavi vprašanje: kaj sedaj, kakšno delo nas čaka? S pridobitvijo certifikata delo namreč ni končano, ampak se šele začenja!"

Lenart: "Certifikat je pravzaprav le eden od mejnikov v sistemu ravnanja z okoljem. Naše podjetje je imelo primeren odnos do okolja že v preteklosti in certifikat to samo potrjuje. Delo, ki nas čaka? Treba je stalno obvladovati in zniževati negativne vplive na okolje; k izvajanju tega procesa smo se namreč s certifikatom zavezali."

Rudar: "Kakšna je vaša vloga in naloga pri nadaljnjem delu?"

Lenart: "Sistem mora teči dalje. Naš odnos do okolja moramo izvajati v skladu s programi, ki smo si jih zastavili za doseganje ciljev v projektu. To pomeni, da bo treba med letom stalno spremljati izvajanje teh programov, meriti zmanjševanje obremenjevanja okolja, letno izdelati presek stanja, izdati okoljsko poročilo, postaviti bo treba cilje za prihodnje leto. Oblikovali smo programski tim sodelavcev, v katerem sodelujejo vsi odgovorni za posamezna okoljska področja, tehnični direktor, svetovalec tehničnega direktorja za kakovost in jaz, ki po pooblastilu direktorja podjetja skrbim za izvajanje sistema ravnanja z okoljem."

1. junija 2000 je Premogovnik Velenje prejel poročilo o uspešno opravljeni zunanji presoji sistema ravnanja z okoljem. Potrdili so, da je sistem skladen s standardom ISO 14001. Med štirimi strateškimi cilji podjetja je bil zapisan tudi cilj: sproti in učinkovito reševati ekološke probleme, ki jih energetsko gospodarstvo povzroča v Šaleški dolini.

ENERGETIKA

Zakaj potrebujemo holding?

V klasični slovenski maniri je tudi ustanovitev holdinga Slovenske elektrarne, kot že toliko stvari pred tem, razdelila Slovenijo na prestolnico in provinco. Prelitega je bilo veliko črnila in povedano veliko besed o (ne)strinjanju s sedežem holdinga, bolj v skopih vrsticah pa se je pisalo in slišalo o vsebini, delovanju, poslanstvu, prednostih... holdinga, o tem, zakaj potrebujemo holding.

Kakorkoli, vlada Republike Slovenije je med drugim na svoji zadnji seji 26. julija sprejela akt o ustanovitvi družbe holding Slovenske elektrarne, d.o.o., ki združuje Dravske, Savske in Soške elektrarne, Termoelektrarni Brestanica in Šoštanj ter Premogovnik Velenje. Osnovni kapital holdinga je 220 milijard tolarjev. V vsakem od elektroenergetskih podjetij bo holding 79,5-odstotni lastnik. To je v bistvu največje podjetje v Sloveniji, a je v primerjavi s ponudniki električne energije iz Evrope pravi drobiž, saj ti tudi za polovico presegajo njegovo velikost.

Družba bo imela sedež v Ljubljani, kar je med strokovnjaki v elektrogospodarstvu dvignilo veliko prahu, saj je večina zagovarjala in pričakovala sedež v Mariboru. Za v.d. generalnega direktorja holdinga je vlada imenovala Draga Fabijana, direktorja HE Brestanica poleg njega pa bosta holding vodila še dva direktorja. Za celotno tričlansko **upravo** bo v septembru objavljen razpis.

Vlada je imenovala tudi **nadzorni svet** holdinga in v njem so: Radovan Tavzes, Robert Golob, Igor Kušar, Jasna Koljšek, Ivan Voršič, Lucijan Rejec in Darinka Mravljak. Robert Golob, državni sekretar za energetiko, je bil 21. avgusta imenovan za predsednika nadzornega sveta, Lucijan Rejec pa za njegovega namestnika.

Vlada je holding ustanovila predvsem iz treh razlogov. Prvi je zaradi zagotovitve **enotnega nastopa na tržišču** pri prodaji električne energije. S kapitalsko povezavo bo namreč omogočeno optimalno nastopanje domačih proizvajalcev električne energije v pogojih odprtega trga. Enotni nastop zagotavlja večjo konkurenčnost zlasti pa učinkovitejše gospodarjenje kot do sedaj, ko so podjetja nastopala ločeno. Poleg tega se hidroelektrarne in termoelektrarne sistemsko dopolnjujejo v obdobjih pomanjkanja vode in večjega povpraševanja po električni energiji.

Drugi razlog je izvedba projekta **hidroelektrarn na spodnji Savi**. Koncesijska pravica za izrabo energetskega potenciala spodnje Save je dodeljena Savskim elektrarnam Ljubljana. A kar Savske elektrarne niso sposobne samostojno financirati projekta HE na spodnji Savi, je vlada ugotovila, da je izvedba omenjenega projekta možna le v primeru združevanja slovenskih podjetij za proizvodnjo električne energije. Vlada je tudi ugotovila, da je zaradi strokovnega kadra in izkušenj pri izvedbi tovrstnih projektov v Dravskih elektrarnah smiselno locirati sedež organizacijske enote za izvedbo in vodenje omenjenega projekta v Mariboru.

Tretji razlog za ustanovitev holdinga je **izboljšanje konkurenčnosti** proizvodnih podjetij. Proizvodnja slovenskih HE podjetij je odvisna predvsem od hidroloških pogojev, ki so v večji meri nepredvidljiva. Poleg tega v Sloveniji ni vodnih akumulacij za proizvodnjo vršne električne energije in sistemskih storitev, ki jih slovenski elektroenergetski sistem najbolj potrebuje. Tudi raziskave o položaju slovenskih proizvajalcev na odprtem evropskem trgu električne energije so pokazale, da je edina smotrna rešitev v njihovi integraciji.

Kako ustanovitev holdinga in njegov pomen za Premogovnik Velenje komentira direktor dr. Franc Žerdin?

Dr. Žerdin: "V podjetjih elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije smo že kar nekaj let iskali možnosti, kako na eni strani povečati konkurenčnost pri prodaji električne energije, na drugi strani pa omogočiti nadaljnji razvoj in ne stagnacijo ali celo ukinjanje domače proizvodnje po odprtju trga z električno energijo. Združevanje podjetij, ki proizvajajo električno energijo, in Premogovnika z dolgoročno definirano vizijo obratovanja v holding, je posledica ugotovitev v študiji, ki smo jo naročili prek Združenja za energetiko. Po njej lahko slovenska proizvodna energetska podjetja dolgoročno preživijo samo, če

Leta 2001 je bil ustanovljen Holding Slovenske elektrarne, organizacijska oblika proizvajalcev električne energije, ki naj bi zagotovila njihov skupni nastop na trgu, povečala konkurenčnost in poskrbela za realizacijo načrtovanih naložb, med njimi je bila na prvem mestu gradnja verige HE na spodnji Savi. Za Premogovnik Velenje sta bili ustanovitev HSE in njegova vključitev vanj izrednega pomena za nadaljnji obstoj in delovanje.

OKOLJE IN PROSTOR

Nove meje pridobivalnega prostora

Marjan Tamše

S sprejetjem Zakona o rudarstvu leta 1999 je bilo predpisano podeljevanje rudarskih pravic izkoriščevalcem mineralnih surovin. Premogovnik Velenje je imel dosedaj to pravico zagotovljeno z dovoljenjem iz leta 1960, 21. januarja letos pa je s podpisom koncesijske pogodbe pridobil rudarsko pravico za pridobivanje lignita na področju, ki je manjše od dosedanjega.

Po besedah **Marjana Tamšeta**, svetovalca direktorja in odgovornega za pridobivalno področje Premogovnika Velenje, izhajata iz pogodbe tudi dve finančni obveznosti Premogovnika: letno plačilo za koncesijo ter plačilo za sanacijo prostora. Sredstva za ta namen naj bi se zbirala v posebnem rudarskem skladu, vendar zakon dopušča tudi možnost, da izkoriščevalec mineralne surovine za sanacijo skrbi sam.

"Premogovnik Velenje sanira prostor, poškodovan zaradi rudarjenja že dolga leta in poskušali se bomo dogovoriti, da ne bi odvajali sredstev za ta namen v rudarski sklad. Teh sredstev bi bilo kar 200 milijonov tolarjev na leto.

Plačilo koncesije pa ni tako veliko, kot so nekateri napovedovali in kot so predvsem računale občine. Polovico sredstev za koncesijo namreč dobi država, drugo polovico pa lokalna skupnost, kjer je pridobivalno območje mineralne surovine. V našem primeru si drugo polovico sredstev skoraj na pol delita občini Velenje in Šoštanj, saj si tudi skoraj na pol delita pridobivalno območje," pojasnjuje Tamše.

Po uredbi o plačilu koncesije se višina zneska izračuna glede na površino pridobivalnega prostora in količino pridobljene mineralne surovine. V primeru Premogovnika Velenje naj bi bil letni strošek koncesije okoli 26 milijonov tolarjev.

Premogovnik Velenje je v vlogi za podelitev rudarske pravice zaprosil za manjši prostor, kot ga je imel po dosedaj veljavnem dokumentu. Marjan Tamše pravi: "Odločili smo se, da bomo iz pridobivalnega območja izločili zahodni del kadunje, od mesta Šoštanj do Topolšice, ki smo ga delovno imenovali Jama Šoštanj. Ta prostor smo izločili na podlagi dolgoletnih pogajanj z občino Šoštanj, ki je vzporedno s tem, ko smo mi oddali prošnjo za dodelitev rudarske pravice, vodila postopke za pridobitev prostorskih načrtov. Znano je, da je opredelitev tega dela občine Šoštanj kot pridobivalno področje premogovnika zavirala razvoj mesta.

Takšna vloga glede spremembe velikosti pridobivalnega območja Premogovnika Velenje je pri Upravi za rudarstvo povzročila manjši zaplet, saj naj bi se po Zakonu o rudarstvu koncesijske pravice dodeljevale za enak prostor, kot ga dovoljuje že pridobljeni uradni dokument. Ker pa so bili hkrati v postopku tudi prostorski dokumenti Šoštanja, je Ministrstvo za okolje in prostor ugotovilo, da ne more izdati dveh dokumentov, ki si nasprotujeta, in pristalo na zmanjšanje pridobivalnega območja."

Prejšnji obseg pridobivalnega območja Premogovnika Velenje je bil 1.531 ha, po koncesijski pogodbi pa je sedaj pridobivalno območje veliko 1.104 ha. V občini Velenje je 532 ha, v občini Šoštanj pa 572 ha. Pridobivalni prostor sedaj na vzhodu zamejuje graščina Turn, na zahodni strani pa graščina Gutenpihel.

Ob tem je bila narejena še ena sprememba, namreč na predlog občine Velenje je bil izločen še manjši del zemljišča, 15 ha, na južni strani pod Starim jaškom, kjer so sedaj vrtovi, občina pa želi prostor izrabiti za gradbene parcele.

"Občina Šoštanj ima sedaj odprte razvojne možnosti. Odobrene ima prostorske načrte in naročene urbanistične osnove, katerih naročnik je Premogovnik Velenje glede na to, da je bil označen kot glavni zaviralec razvoja Šoštanja," poudarja Tamše.

Na vrsti je Družmirsko jezero

Čeprav ni v neposredni povezavi z zgoraj omenjenim, pa vendar velja poudariti, da ima Premogovnik Velenje 'prste vmes' tudi pri sanaciji jugovzhodne obale Družmirskega jezera.

"Po letu 1990 smo intenzivno pričeli urejati območje Škalskega jezera in ga v desetih letih dokaj kvalitetno uredili. Z umikanjem odkopov v južnem krilu Jame Preloge proti severu so bile dane možnosti tudi za začetek urejevanja degradiranega področja v občini Šoštanj, to je predvsem jugovzhodnega dela obale

Velenjski premogovnik je imel rudarsko pravico za izkoriščanje mineralnih surovin zagotovljeno od leta 1960. Leta 2002 je pridobil novo koncesijsko pravico za manjše območje (prej 1.531 ha, po novem 1.104 ha). Iz pridobivalnega območja je bila izločena jama Šoštanj, s čimer so bile odprte razvojne možnosti za Občino Šoštanj.

Nič več čakanja v vrsti za premog

Iz Premogovnika Velenje so tovornjaki 28. oktobra odpeljali zadnje tone premoga za široko potrošnjo. Zaključeno je namreč odkopavanje v objektu 300 klasirnice in drobilnice, ki je začel delovati v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, v času, ko so bile potrebe po premogu zelo velike.
Pred 20 leti prodaja premoga ni bila zanimiva samo za Termoelektrarno Šoštanj, ampak tudi za druge velike in majhne kupce. Tako smo še leta 1986 prodali skoraj milijon ton velenjskega premoga različnim kupcem, v zadnjih dveh letih pa je prodaja upadla na samo 30.000 ton letno.
Med največjimi kupci sta bila tudi Toplarna Ljubljana in Videm Krško. Veliko premoga smo prodali tudi v široki potrošnji, trgovinam, gospodinjstvom, izvažali pa smo ga celo v Avstrijo in na Hrvaško.

»Za soncem greje najceneje velenjski lignit,« je bil reklamni slogan za prodajo lignita. Stotine tovornjakov in traktorjev so vsako jesen čakale na premog za široko potrošnjo, vlakovne kompozicije so ga vozile po Jugoslaviji in tudi v Avstrijo.
Še leta 1989 smo tako različnim kupcem – trgovinam, gospodinjstvom, toplarnam – prodali skoraj milijon ton premoga.
Spremenjene tržne razmere in nove ekološke zahteve so zmanjšale povpraševanje in 28. oktobra 2003 smo prodali zadnje tone premoga za široko potrošnjo.

Kot je povedal **Boris Močilnik**, direktor za gospodarsko področje, ki se je skoraj 30 let ukvarjal s prodajo premoga, je bil premog vsako leto dražji, čeprav njegove cene zadnja leta nismo spreminjali. »Premog je bil do leta 1990 oproščen vseh davkov, potem pa sta bila uvedena prometni davek in taksa za obremenjevanje okolja. Tona premoga, naloženega na tovornjak ali traktor, je nazadnje veljala 12.500 SIT, od tega so bile polovico dajatve.«
Zaradi spremenjenih ekoloških in tržnih razmer se je povpraševanje po velenjskem lignitu zmanjševalo iz leta v leto. Zato smo v Premogovniku izdelali posebno študijo, ki je pokazala, da je ekonomsko upravičeno klasirnico, drobilnico in naprave za odkop premoga za široko potrošnjo opustiti, odvoz premoga pa preusmeriti v nov objekt. Z gradnjo novega objekta smo začeli septembra lani in ga že dokončali, tako da bo odvoz premoga v celoti preusmerjen decembra letos.

Diana Janežič

10-letna pogodba o prodaji premoga podpisana

Slovenija lahko tudi v prihodnjih desetih letih računa na zanesljivo oskrbo z elektriko iz Saleškega energetskega bazena, ki ostaja eden od stebrov slovenskega energetskega sistema, saj Sloveniji zagotavlja tretjino domače energije, v hidrološko neugodnih letih pa tudi do polovice.

Dr. Evgen Dervarič za Premogovnik Velenje, mag. Uroš Rotnik za TE Šoštanj ter mag. Drago Fabijan in dr. Milan Medved za Holding Slovenske elektrarne so namreč 14. septembra podpisali 10-letno pogodbo o nakupu premoga, zakupu moči in nakupu električne energije, ki začne veljati 1. 1. 2005.

Po njej naj bi Premogovnik Velenje dobavil Termoelektrarni Šoštanj vsako leto 38.500.000 GJ ali okoli 4 milijone ton premoga za potrebe pridobivanja električne energije. Letna količina prodanega premoga je usklajena z Nacionalnim energetskim programom, pogodbene stranke pa bodo natančnejše količine določale vsako leto z letno pogodbo, ki pa od osnovne ne sme odstopati za več kot 5 odstotkov.

Pogodba določa tudi okvirno ceno premoga in ta ne sme biti večja od 2,8 Evra/GJ.

S pogodbo se je Premogovnik Velenje zavezal tudi, da bo v 10 letih zmanjšal stroške pridobivanja premoga za 15 odstotkov. Holding Slovenske elektrarne bo po omenjeni pogodbi kupil vso pridobljeno električno energijo iz Termoelektrarne Šoštanj.

Pogodba omogoča razvoj in stabilnost poslovanja

Vsi podpisniki so bili ob podpisu zelo zadovoljni, saj pogodbo ocenjujejo kot koristno in potrebno za svoje dobro poslovanje.

Mag. Drago Fabijan, generalni direktor HSE, je izpostavil predvsem doseganje najpomembnejšega cilja HSE, to je varna in zanesljiva oskrba Slovenije z električno energijo, dvema članicama HSE, Premogovniku Velenje in TEŠ, pa po Fabijanovih besedah pogodba zagotavlja dolgoročni razvoj in stabilne pogoje poslovanja.

»V smislu varne in zanesljive oskrbe Slovenije z energijo začenja HSE nove projekte, in sicer investicijo v črpalno elektrarno Avče v okviru Soških elektrarn, blizu smo podpisu pogodbe za dve plinski turbini v TEŠ. S tem izpolnjujemo poslanstvo HSE po vključevanju vseh domačih kadrovskih in energetskih virov v doseganje naših ciljev,« je dejal mag. Fabijan.

Mag. Uroš Rotnik je poudaril, da pogodba zagotavlja TEŠ zanesljiv in preizkušen vir za pridobivanje električne energije.

Četudi so v TEŠ ta mesec izbrali tudi dobavitelja dveh plinskih turbin s skupno močjo 84 megavatov, ki bosta v Šoštanju začeli obratovati leta 2007 in bosta nadomestili dva najstarejša termoenergetska bloka, pa načrtujejo tudi izgradnjo bloka 6, ki bo kot gorivo še vedno uporabljal velenjski lignit, in to do konca življenjske dobe Premogovnika.

Dr. Evgen Dervarič je podpis dolgoročne pogodbe označil za zgodovinski dogodek za Premogovnik Velenje.

Pogodba mu namreč zagotavlja dolgoročno proizvodnjo v dovolj znanih okvirih in podpira tri naše strateške cilje: kontinuirano proizvodnjo premoga, varnost in humanizacijo delovnega procesa ter ravnanje z okoljem.

Četrtega strateškega cilja, to je prestrukturiranje poslovnega sistema, ta pogodba ne podpira, prav tako pa je iz pogodbe izvzeto zapiranje jame Škale. Za slednje bo predvidenih 6,5 milijarde SIT treba pridobiti v pogajanjih z državo.

Direktor je komentiral tudi v pogodbi določeno ceno 2,8 Evra/GJ. Enaka številka je zapisana tudi v NEP, izračunana pa je na osnovi cen premoga na svetovnem trgu in logističnih stroškov od Luke Koper do Šoštanja.

»Cena našega premoga je vedno odvisna predvsem od količine odkopanega premoga; večja kot je, nižja je cena, saj so fiksni stroški veliki.

Naša lanska cena premoga je bila 2,53 Evra/GJ in tudi letos, ko bomo odkopali predvidoma 4,3 milijona ton premoga, bo v teh okvirih.

Glede na trenutno visoke cene premoga na svetovnem trgu smo pod temi cenami,« je dejal dr. Dervarič.

Diana Janežič

Podpis 10-letne pogodbe o nakupu premoga, zakupu moči in nakupu električne energije med HSE, TE Šoštanj in Premogovnikom Velenje je slednjemu zagotovil dolgoročno proizvodnjo v bolj znanih okvirih. Po njej naj bi Premogovnik Velenje TEŠ vsako leto dobavil vsaj 38,5 milijona GJ energije ali 4 milijone ton premoga.

V 130 letih smo pridobili 200 milijonov ton premoga

Pravzaprav so bili natančnejši podatki o zalogah premoga pridobljeni šele po drugi svetovni vojni, ko se je odkopavanje premoga v Šaleški dolini dodobra razmahnilo. V sto letih je bilo odkopanega okoli 60 milijonov ton premoga, v zadnjih tridesetih letih pa 140 milijon ton.

Konec druge svetovne vojne je prinesel razvoj tehnologije odkopavanja, večanje potreb po električni energiji ter večji letni odkop premoga.

Mag. Marjan Kolenc, tehnični direktor: »Gibanje višine odkopanih količin je v posameznih letih oziroma desetletjih zelo različno in kaže na stanje v energetiki ali nasploh v državi.

Prvo povečanje letnega odkopa predstavlja izgradnja velenjske elektrarne leta 1928, ki je pomenila stalen odkup premoga in je povzročila tudi razvoj premogovnika.

Drugi vrh je leto 1955, ko je letna proizvodnja prvič presegla milijon ton, odkopavati pa se je leto prej.

Pomembna so bila tudi sedemdeseta leta, ko smo začeli uvajati mehanizirane odkope, sicer z velikimi težavami, od leta 1987 pa v velenjski jami ni več klasičnega odkopa, ampak le še mehanizirani.

Hlastanje po energiji je doseglo vrhunec med leti 1981 in 1986, ko je letni odkop presegal 5 milijon ton, ekološka gibanja pa so nato vplivala na zmanjševanje odkopa, čeprav potrebe po energiji niso bile manjše.

Takrat smo v Šaleško dolino uvažali še veliko premoga iz drugih jugoslovanskih republik. Dejstvo je tudi, da je bila v posameznih letih kurilna vrednost premoga tako nizka, da so v TEŠ iz 5 milijonov ton pridobili toliko energije, kot je sedaj iz štirih.

Ta ekološka streznitev v letu 1987 je premogovniku prinesla zelo velike težave.

Infrastruktura je bila dimenzionirana za proizvodnjo 5 milijonov ton, razmišljalo se je celo o šestih čela razreševati. Potrebe po energiji so bile manjše, razpadla je Jugoslavija in tudi na ta račun smo število zaposlenih z odpravninami zmanjšali za 600 delavcev v enem letu.«

Pa danes? Kot kaže sedanja energetska situacija, sta z 10-letno pogodbo določeni količina premoga, to je okoli 4 milijone ton, in električne energije iz TEŠ optimalni oziroma je to energijo mogoče prodati.

Kot pravi tehnični direktor, je smiselno po letu 2014 začeti postopno zmanjševati letno proizvodnjo in delovanje premogovnika potegniti do leta 2040. »Takšno zmerno zmanjševanje odkopa bi prineslo manj težav tako v proizvodnji kot glede zaposlenih.«

V velenjski kadunji naj bi bilo še okoli 200 milijonov ton premoga. Danes se zavedamo, da vseh z velenjsko odkopno metodo ni mogoče racionalno pridobiti. Tako imenovanih bilančnih zalog je okoli 110 milijonov ton in glede

Ko se je pred 130 leti začelo pridobivanje premoga v Šaleški dolini, se nihče ni zavedal, na kako debel sloj lignita so naleteli.

Danes je lahko biti pameten in trditi, da velenjska kadunja skriva najdebelejši sloj lignita na svetu.

Dokaz za to: v 130 letih je bilo pridobljenega 200 milijonov ton premoga, vsaj toliko pa ga je še pod površino.

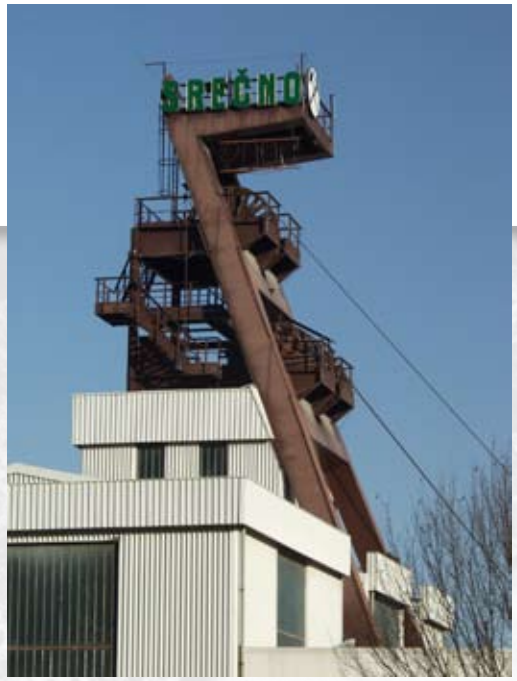

V prvih 100 letih delovanja velenjskega premogovnika je bilo odkopanih 60 milijonov ton premoga, v zadnjih tridesetih letih pa dobrih 140 milijonov ton. Skupaj v 130 letih 200 milijonov ton; danes vemo, da ga je v zalogah še vsaj toliko.

Odločitev za gradnjo bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj je zgodovinski dogodek za celotno slovensko energetiko, ne le za Šaleško dolino. Modernizacija termoelektrarne s prilagoditvijo dveh plinskih turbin in z gradnjo novega 600-megavatnega bloka prinaša v Šaleško dolino dobro izhodišče za nadaljnjih 50 let delovanja.

NOVICE IZ ENERGETIKE

VLADA PODPIRA BLOK 6 V TEŠ

Okrog 600 milijonov evrov »težak« projekt izgradnje bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ) sedanja vlada uvršča na vrh lestvice energetskih razvojnih projektov. Po najbolj svetlem scenariju naj bi novi blok začel obratovati konec leta 2010.

Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak je bil 17. oktobra na obisku v TEŠ. Na novinarski konferenci ob tem obisku je poudaril, da je bil projekt izgradnje bloka 6 TEŠ predstavljen že prejšnji vladi, a ga ta ni umestila v noben razvojni načrt. Sedanja vlada projekt močno podpira. Po ministrovih besedah je smotrno pri razvojnih usmeritvah bazirati na rabi domačih energentov. V konkretnem primeru bo namreč primarni vir velenjski premog.

Za novi blok, ki bo stal na lokaciji sedanjega bloka 2 in bloka 3, so na gospodarskem ministrstvu že izdali potrebna energetska dovoljenja, sprožili pa so tudi že pobudo za rešitev umestitve v prostor. Minister Vizjak je ob tem dejal, da ne razume, zakaj pravzaprav toliko birokracije pri postopkih umeščanja v prostor, ko pa bo blok zavzemal le lokacijo obstoječih blokov, obenem pa bo povzročal manj emisij CO_2 kot sedanja dva bloka. Zato naj bi se po ministrovih napovedih ministrstvo za gospodarstvo v prihodnosti vključilo v pripravo okoljske zakonodaje ministrstva za okolje in prostor.

Projekt izgradnje bloka 6 bo potekal tri leta, od leta 2008 do 2011. Vrednost investicije bo približno 600 milijonov evrov, kar pa bo v celoti financirala energetika, brez kakršnegakoli sofinanciranja iz državnega proračuna. To se ujema tudi z velikimi ambicijami Holdinga Slovenskih elektrarn, ki je 100-odstotni lastnik šoštanjske termoelektrarne, in naj bi bil s finančno platjo projekta čim manj obremenjen.

Na tem mestu je Vizjak spomnil na dokapitalizacijo HSE, pri čemer pa bo država še vedno obdržala vsaj 51-odstotni delež. Vendar pa bi tako pridobili potrebna sredstva strateškega investitorja in morda celo portfeljskih partnerjev. Minister verjame, da to kaže na razvojno naravnano privatizacijo, kjer država ostaja v vlogi nosilca projektov. Kot je dejal, so v ministrstvu opravili že številne razgovore s potencialnimi investitorji, tako domačimi kakor tudi tujimi, tako da interesa za vlaganje v slovensko energetiko ne manjka.

Po besedah direktorja TEŠ dr. Uroša Rotnika bo po najbolj optimistični varianti blok 6 v obratovanju že konec leta 2010, po najbolj pesimistični pa v prvi polovici leta 2012.

Do začetka njegovega delovanja bo deloval blok 3. Druga dva bloka - 1 in 2 - bosta prenehala obratovati leta 2008, izpad proizvodnje pa bodo nadomestili s plinskim blokom. K bloku 5 bodo namreč dogradili dve 50 MW-plinski turbini. Tudi iz tega razloga sta na tem območju potrebni plinifikacija ter okrepitev prenosnega omrežja.

Z omenjenimi investicijami v TEŠ bo, po Vizjakovih besedah, zagotovljena energetska prihodnost Šaleške doline. Ta pa se nanaša na dvig števila delovnih mest, zmanjšanje obremenitve okolja z emisijami CO_2 in na dvig uspešnosti poslovanja enega najpomembnejših stebrov slovenske energetike.

energetika.net

RUDAR, NOVEMBER 2008

PRVIČ V ŽIVO SLIKA IZ JAME

To, kar smo za 12. november napovedovali v vseh medijih, se je ob 10. uri tudi zelo uspešno zgodilo. Na naši spletni strani smo lahko v živo spremljali odkopavanje premoga na odkopu G2/B.

Reportažo z odkopa je pripravila Alenka Žumbar Klopčič, novinarka portala Energetika.NET, s katerim smo tudi sodelovali pri pripravi tega dogodka – po naših podatkih je prvič na svetu potekal prenos z jamskega odkopa neposredno v internetni medijski prostor. Njeni sogovorniki so bili glavni tehnični vodja mag. Marjan Kolenc, gospodar odkopa Andrej Rajh in vodja tehnološke priprave dela Anton Kotnik.

Dogodek smo lahko spremljali tudi v Zeleni dvorani, kjer je zbranim sodelavcem in predstavnikom medijev direktor dr. Milan Medved pojasnil, zakaj je bila sreda zgodovinski dan: najprej zaradi delovanja 210-metrskega odkopa in nato zaradi uspešne izvedbe prenosa slike in zvoka iz jame prek optičnega omrežja na površino.

Kot je dejal direktor, 210-metrski odkop prinaša v naš proizvodni proces velike možnosti racionalizacij. **Dr. Medved:** »Te bodo svoje prednosti pokazale že v prihodnjem letu in kasneje, do leta 2050, do koder sedaj načrtujemo odkopavanje v Šaleški dolini. Ocenjujemo, da imamo še 163 milijonov ton skupnih zalog premoga, od katerih je okoli 120 milijonov ton odkopnih zalog. Zato bo načrtovani blok 6 v TEŠ edini energetski objekt v Sloveniji, ki ima energent zagotovljen do konca svoje življenjske dobe.

Odkopavanje na dolžini 210 metrov pomeni pomembno prelomnico predvsem zaradi dolgoročnega zagotavljanja potrebnih količin konkurenčnega premoga, zmanjšanja odkopnih izgub in optimizacije tehnološkega procesa pridobivanja premoga.«

Delovanje 210-metrskega odkopa je po direktorjevih besedah tudi dokaz veščin in znanja velenjskih strokovnjakov vseh strok, ki so takšen odkop načrtovali, izvedli in ga bodo znali upravljati.

»S tem in z
nja premog
na površin
govnik Vel
neje oprer
podzemnin
v Evropi in
tor in se zal
strojnega p
izvedbo pr
področja, k
datkov kori

Tudi leto 2008 bo v zgodovini Premogovnika Velenje zapisano kot prelomno. Prvič smo prešli na odkopno dolžino 210 metrov in zagon najdaljšega odkopa prvič iz jame na površino prenašali z zvokom in sliko prek optičnih kablov na svetovnem spletu.
V tuzelskem rudniku Mramor smo zagnali prvi mehanizirani odkop, pri katerem so sodelovali strokovnjaki iz Premogovnika in HTZ Velenje.

KAJ IN KAKO DELAMO

ZA DOBRE IDEJE MEJE NISO POMEMBNE

»Danes je velik dan za rudarje, tako v Rudnikih Kreka kot za naše v Premogovniku Velenje. Uradno se je pričela proizvodnja premoga na prvem mehaniziranem odkopu v jami Mramor. Prireditev, ki sta jo s svojo prisotnostjo počastila premier Federacije BiH ter minister za industrijo, energetiko in rudarstvo, je pokazala, kako veliko upov polagajo v modernizacijo pridobivanja premoga s podzemnih odkopov.«

Tako je v Tuzli 25. septembra za novinarje izjavil direktor Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved** in nadaljeval: »V imenu svojih sodelavcev sem vesel, da smo ta projekt uspešno pripeljali do faze začetka pridobivanja premoga. Podatki prvih dni odkopavanja kažejo, da bomo dosegali predvideno količino pridobljenega premoga, to je 1.050 ton na dan.

Premogovnik Velenje je že pred desetimi leti začel s prvimi koraki za prodajo znanja v JV regijo. Ti koraki so privedli do tokratnega zagona prvega mehaniziranega odkopa. Najbolj pa nas veseli, da so pred nami nove možnosti, na primer v rudnikih Kakanj in Breza. To je velika priložnost za trženje slovenskega rudarskega znanja v rudarstvu in energetiki držav JV Evrope.«

Slovesnost ob začetku delovanja odkopa je potekala v Modri dvorani Bošnjaškega kulturnega centra. Iz Slovenije so se je udeležili poleg sodelavcev pri projektu Mramor iz Premogovnika Velenje in HTZ ter predstavnikov sindikata tudi direktor HSE dr. Jože Zagožen, predsednik nadzornega sveta Premogovnika Velenje Simon Tot in direktor TEŠ dr. Uroš Rotnik, iz BiH pa številni predstavniki gospodarstva, politike ter rudarstva in energetike.

Dr. Milan Medved je v svojem nagovoru povzel potek projekta ter poudaril: »Ena od zahtev iz tenderja je bila tudi, da se v projekt vsaj v višini 10 odstotkov vrednosti posla vključijo podjetja iz domačega okolja.

Modro dvorano so napolnili slovenski in bosanski gostje in novinarji. Dr. Milan Medved se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri projektu.

Eno od njih je bilo podjetje TTU iz Tuzle, ki je izredno kvalitetno in v roku opravilo del remonta sekcij, za kar se jim zahvaljujem.

Posebej se zahvaljujem vodstvu Rudnikov Kreka in rudniku Mramor – še posebej dr. Rešadu Husagiću – ter vsem, ki ste pri tem projektu kakorkoli sodelovali in pomagali, da so dela dobro potekala in da lahko danes zaženemo proizvodnjo. Topla zahvala velja tudi vsem mojim sodelavcem, ki so svoje izkušnje in znanje prenesli na vaše delavce.

Izredno vesel sem, da je naše sodelovanje obrodilo sadove in da za uspešno izvedeno delo ter za ambiciozno zastavljene načrte, meje niso pomembne. Dobro sodelovanje si želim tudi v bodoče! Srečno vsem, ki ste danes tukaj, še posebej pa rudarjem, ki boste v rudniku Mramor delali.«

VELIK SKUPNI DOSEŽEK

25. september bo morda zgodovina označila kot prelomni dan za energetiko in premogovništvo v državah JV Evrope. V Bosni in Hercegovini, Srbiji in tudi Makedoniji ob povečani konkurenčnosti cen premogov namreč začenjajo reorganizirati elektrogospodarstvo in modernizirati odkopavanje premoga.

Generalni direktor Rudnikov Kreka **Rešad Husagić** ni skrival zadovolj-

Eden od ciljev Strateške konference je bil večanje skupnega prihodka Skupine Premogovnik Velenje, ki jo poleg matičnega podjetja sestavljajo povezane družbe HTZ, RGP, PV Invest in GOST. V letu 2009 bo število zaposlenih v odvisnih družbah prvič preseglo število zaposlenih v matični družbi.

PREMOGOVNIK VELENJE ŠE NADALJNJIH 50 LET

Premogovnik Velenje je družba s 134-letno preteklostjo, s trdno sedanjostjo, z energično usmeritvijo v prihodnost. Delniška družba, katere temeljna dejavnost je proizvodnja lignita, je neločljivo povezana z nemoteno oskrbo Slovenije z električno energijo ter z dosedanjim in s prihodnjim razvojem Šaleške doline. Zaloge velenjskega lignita pri današnjem izkopu zadoščajo še za pet desetletij delovanja premogovnika.

Premogovnik Velenje se odlikuje z izrednim občutkom družbene odgovornosti, tako z vidika reševanja okoljskih problemov kot z zagotavljanjem trajnostnega razvoja in ohranjanjem delovnih mest za življenje Šaleške doline in širše regije.

V Premogovniku Velenje letno nakopljemo približno 4 milijone ton lignita, ki ga v Termoelektrarni Šoštanj porabijo za proizvodnjo električne in toplotne energije. Tako je Premogovnik Velenje kot povezana družba Holdinga Slovenske elektrarne pomemben in zanesljiv člen v oskrbi Slovenije z električno energijo, saj skupaj s Termoelektrarno Šoštanj zagotavlja tretjino doma proizvedene električne energije.

Odkopavanje premoga poteka po Velenjski odkopni metodi, ki se je uveljavila po letu 1947 in je plod dela in razvoja velenjskih strokovnjakov različnih strok. Zaradi specifičnosti in visoke produktivnosti je poznana v svetovnem okolju in se kot samostojni pojem – Velenjska odkopna metoda – navaja v rudarski strokovni literaturi. Zaščitena je s patentom "Postopek za pridobivanje premoga, zlasti iz debelih slojev". V delovnih procesih v jami in pri transportu zaposleni upravljajo z najmodernejšo rudarsko opremo, pri tem pa jo s svojimi izkušnjami in znanjem v sodelovanju s proizvajalci nenehno posodabljajo in prilagajajo razmeram v velenjski jami.

VČERAJ

Premogovnik Velenje je začel delovati leta 1875, ko je Franc Mages odkril glavni lignitni sloj. Posest je prodal Danielu pl. Lappu, ki mu je uspelo pridobivati prve omembe vredne količine lignita. To dejanje je bilo za Šaleško dolino usodnega pomena. Pomenilo je kruh za številne generacije, pomenilo je razvoj, pa tudi spreminjanje podobe nekdaj rodovitne doline.

Že leta 1905 je bila v bližini premogovnika zgrajena prva termoelektrarna, ki je delovala na osnovi lignita. Pridobivanje premoga v Šaleški dolini je doživelo največji razmah po 2. svetovni vojni, ko so potrebe po premogu skokovito narasle. Količine izkopanega premoga so naraščale do sredine 90. let 20. stoletja. Velenjski premogovnik je zagotavljal kar tri četrtine vsega slovenskega premoga.

Moderna mehanizacija in lastna odkopna metoda sta bili v osemdesetih letih prejšnjega stoletja komaj dovolj za pokritje vseh potreb po premogu. Lakota tedanje države po energiji je povzročila, da smo v velenjskem premogovniku sredi 80. let dosegli vrhunec količin odkopanega premoga na leto, to je bilo 5 milijonov ton premoga.

Pomen Premogovnika Velenje pa se ne meri samo z zadovoljevanjem potrebe družbe po energiji, temveč tudi z vplivi, ki jih ima premogovniška dejavnost neposredno na okolje, in z odnosom do okolja ter s povezanostjo s krajem in z njegovimi prebivalci. Razvoj Velenja je tesno povezan s premogovništvom, saj so rudarji mesto zgradili s svojimi rokami ob neštetih urah prostovoljnega dela.

JUTRI

Gradnja bloka 6 TE Šoštanj je zgodovinski dogodek za celotno slovensko energetiko, ne le za Šaleško dolino. Modernizacija termoelektrarne s prilagoditvijo dveh plinskih turbin in z gradnjo novega 600-megavatnega bloka prinaša v Šaleško dolino dobro izhodišče za nadaljnjih 50 let delovanja.

Novi blok je ključnega pomena tudi za nadaljnji razvoj Premogovnika Velenje. V globinah Šaleške doline se nahaja prek 200 milijonov ton bilančnih zalog premoga, ki bo v celoti izkoriščen v bloku 6. Ta bo zgrajen po najsodobnejših ekoloških načelih in bo skupaj s konkurenčno ceno premoga dajal tudi konkurenčno proizvodnjo električne energije.

V proizvodnji premoga nenehno stremimo k razvoju in modernizaciji procesov. Planiranje dolgoročnih razvojnih projektov je v veliki meri odvisno od življenjske dobe podjetja. V Premogovniku Velenje v letu 2009 razvojno delo poteka na več področjih:

- varnost in zdravje pri delu,
- izdelava jamskih objektov,
- pridobivanje in transport premoga ter ekologija delovnega okolja,
- optimizacija in avtomatizacija transporta premoga,
- transport in logistika,
- jamsko vrtanje,
- energetsko varčno podjetje,
- čiste tehnologije pridobivanja in izrabe premoga (CCT).

VEČJI RAZVOJNI PROJEKTI PREMOGOVNIKA VELENJE

Gradnja jaška NOP 2

Danes glavni transport premoga poteka prek osmih transporterjev s trakom iz jame na površje. V klasirnici in drobilnici na površini nato premog strojno prebiramo, drobimo in sejemo. Ob upoštevanju stanja zdajšnjega sistema za odvoz premoga iz jame, potrebnega vlaganja v njegovo posodobitev in vzdrževanje ter podaljšanja življenjske dobe premogovnika je smiselno razmišljati o gradnji novega sistema za odvoz premoga iz jam na površino prek novega jaška.

S projektom NOP 2 bomo bistveno skrajšali transportne poti za prevoz premoga in s tem zmanjšali skupno število potrebnih jamskih prostorov. Izboljšala se bo zanesljivost obratovanja, zmanjšali škodljivi vplivi na okolje (hrup, prah), objekti bodo umeščeni znotraj industrijske cone, predvsem pa bodo nižji stroški (energije, dela, vzdrževanja).

Modernizacija dela pri izdelovanju jamskih prog

Razvoj poteka celovito na področju posodobitve procesa izdelave jamskih prog, kar vključuje razvoj tehnologije, opreme in materialov, na katere se najbolj osredotočamo.

Posodobljena je bila elektro-strojna oprema, dodelani postopki zapolnjevanja za odkopom, uporabljena ločna podgradnja prog ... Razvili oziroma nadgradili smo nove napredovalne stroje GPK ter skupaj s proizvajalcem razvili premični verižni transporter. Plod lastnega razvoja je tudi podajalnik lokov. Pri vseh omenjenih strojih je uporabljena sodobna električna in hidravlična oprema, ki je skladna z evropskimi merili, zahtevami direktive

ATEX ter zagotavlja visoko stopnjo varnosti in zanesljivosti obratovanja.

Optimiziranje odkopne fronte – povečevanje gabaritov odkopov

Velenjska odkopna metoda se je uveljavila po letu 1947.

Temeljni pristop pri odkopavanju s to metodo je v **povečanju območja pridobivanja premoga** tudi nad varovani prostor na odkopu. Pri tem izkoriščamo naravne sile lomljenja in drobljenja sloja premoga.

V tehnološkem in organizacijskem smislu metodo še vedno razvijamo in izboljšujemo, predvsem v smislu povečevanja proizvodnje iz enega odkopa, izkoristka sloja, varnosti zaposlenih, humanizacije dela ter gospodarnosti. Iščemo optimalne gabarite odkopov (dolžina, višina, širina) glede na področje odkopavanja.

V letu 2008 smo uspešno odkopali najdaljši odkop v zgodovini Premogovnika Velenje – 210 metrov – ter prvič prenašali zvok in sliko v živo prek optičnega omrežja iz jame na površje.

Energetsko varčno podjetje

V Premogovniku Velenje je organizirana Energetska služba. Ključni projekti na tem področju so: *Posodobitev hidrantnega omrežja, Prenova upravne zgradbe NOP* (opravljen energetski pregled, manjši ukrepi za URE, projekt revitalizacije zgradbe), Š*tudija daljinskega ogrevanja in hlajenja* (ugotoviti šibke točke delovanja sistemov ogrevanja in hlajenja ter izvesti racionalno modernizacijo), *Komprimiran zrak (*zmanjševanje izgub v sistemu) in *Centralni nadzorni sistem energetike*.

Drugi razvojni projekti Premogovnika Velenje tečejo še na področju čistih premogovnih tehnologij (CCT), informacijskih tehnologij in informacijskega sistema, na področju varnosti in zdravja pri delu ipd. Na področju CCT smo preučevali razplinjevanje lignita (CBM), zajem, transport in skladiščenje CO_2 (CCS) in uplinjanje premoga (UCG).

Prijavili smo se na različne **razpise za pridobivanje evropskih sredstev**. V letu 2009 smo se že prijavili na razpisa SRRP in RIP, ki ju je razpisalo Ministrstvo za gospodarstvo. Uspešni smo bili na razpisu RIP 09, kjer nam je bilo zagotovljeno sofinanciranje projekta s področja razvoja jamskega vrtanja v višini 1,3 mio EUR.

Za prijavo na razpise v okviru centraliziranih programov EU smo dejavni pri projektih za razpis RFCS (Raziskovalni sklad za premog in jeklo), kamor bomo znova prijavili dopolnjeni projekt CoGasOut (razplinjevanje premoga) in projekt E-mine s področja jamske komunikacije v povezavi z varnostjo in omrežjem. V obeh projektih sodelujemo kot partnerji. Ciljamo tudi na sodelovanje v razvojnih projektih prek 7. OP.

V Premogovniku Velenje smo se v letu 2008 lotili projekta hitrorastočih energetskih rastlin oziroma drevesnih vrst, ki bi jih uporabili v energetske namene za proizvodnjo lesnih sekancev in peletov. Namen projekta je tudi rekultivacija degradiranega zemljišča na pridobivalnem območju premogovnika in s tem sanacija oziroma uporaba ugrezninskih zemljišč v prihodnosti.

VIZIJA

V svoji viziji se Premogovnik Velenje zavezuje, da bo z dolgoročno naravnanim poslovanjem ter s sodobnim proizvodnim procesom ob hkratnem zagotavljanju varnosti in humanosti skupaj s TE Šoštanj skrbel za smotrno izrabo edinega strateškega slovenskega energetskega vira – lignita iz Šaleške doline.

POSLANSTVO

Poslanstvo podjetja predstavljajo izhodišča:

– pridobivanje lignita, s katerim bo zagotovljena nemotena oskrba z električno energijo v slovenskem prostoru,
– omogočanje tehnično in ekonomsko sprejemljivega poslovanja Premogovnika Velenje,
– zagotavljanje največje stopnje varnosti in humanosti pri izvajanju delovnega procesa za zaposlene,
– zagotavljanje učinkovitega reševanja okoljskih problemov, ki nastajajo kot posledica pridobivanja lignita,
– kadrovsko-socialno prestrukturiranje Skupine Premogovnik Velenje s ciljem ohranjanja delovnih mest in ustanavljanja novih.

Z dobro voljo robeno delo ni težko

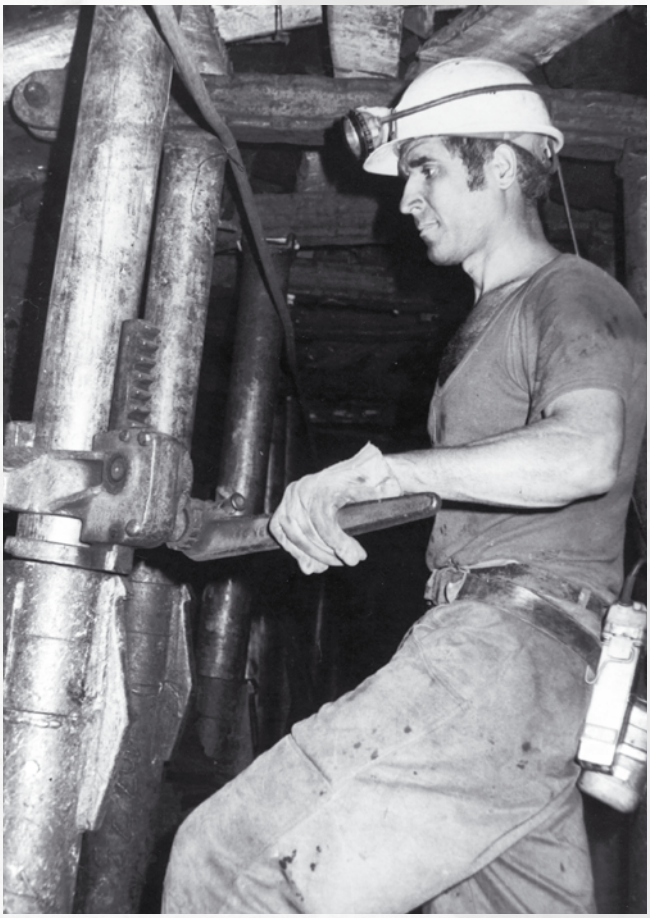

Okoli premoga se vse vrti.

Premogovnik Velenje še nadaljnjih 50 let

PREMOGOVNIK VELENJE

HTZ
Harmonija tehnologije in znanja

PV INVEST
Naložbe, urejanje okolja, geodetske storitve d.o.o.

RGP

Gost

golte slovenija

AquaVallis

SONELEX
SVETLA PRIHODNOST S SONCEM

MUZEJ PREMOGOVNIŠTVA SLOVENIJE
10 LET